

P.Z. br. 140

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/30

URBROJ: 65-25-9

Zagreb, 17. travnja 2025.

Hs**NP*022-02/25-01/30*65-25-9**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o grobljima***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 16. travnja 2025. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Branka Bačića i državne tajnike Dunju Magaš, mr. sc. Željka Uhlira, Sanju Bošnjak, Domagoja Orlića i Darija Tišova.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 140

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-01/07
URBROJ: 50301-27/27-25-6

Zagreb, 16. travnja 2025.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB

Prilijeno: 17-04-2025		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
022-02/25-01/30	65	
Uruđbeni broj:	Pril.	Vrijednost
50-25-8	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o grobljima

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o grobljima.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Branka Bačića i državne tajnike Dunju Magaš, mr. sc. Željka Uhlira, Sanju Bošnjak, Domagoja Orlića i Darija Tišova.

REPUBLICA HRVATSKA
2
PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O GROBLJIMA

Zagreb, travanj 2025.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O GROBLJIMA

POGLAVLJE I.

UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje upravljanje i korištenje grobljima, izgradnja novih groblja te uređenje, rekonstrukcija, proširenje i preseljenje postojećih groblja.

(2) Ovim se Zakonom uređuje usklađivanje izgleda grobnih mjesta i spomen-obilježja s temeljnim odredbama i najvišim vrednotama propisanim Ustavom Republike Hrvatske i ostalim pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

(3) Odredbe ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i prema vlasnicima i posjednicima grobnih mjesta i spomen-obilježja preminulim osobama koji se nalaze izvan prostora groblja.

(4) Groblja su komunalna infrastruktura u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: jedinice lokalne samouprave) na čijem području se nalaze.

(5) Jedinicc lokalne samouprave obvezne su osigurati preduvjete za redovno održavanje i uredno funkcioniranje groblja na njihovom području.

Članak 2.

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) *groblje* je ograđeni prostor na kojem se nalaze grobna mjesta, komunalna i druga infrastruktura i, u pravilu, prateće građevine
- b) *grobno mjesto* je grob, grobnica, kazeta za urne, kolumbarij te svako drugo mjesto u kojem se nalaze posmrtni ostaci ili je namijenjeno za ukapanje ili trajnu pohranu posmrtnih ostataka
- c) *grob* je mjesto na kojem se u zemlju ukapa tijelo umrle osoba ili posmrtni ostaci, uključujući pepeo
- d) *grobница* je vrsta grobnog mjesta koji predstavlja građevinu čija je glavna namjena čuvanje posmrtnih ostataka umrle osobe ili osoba, a može se nalaziti pod zemljom ili nad zemljom te koje mogu sadržavati nadgrobne spomenike, ploče i slične ukrase
- e) *kapelica* je građevina ili dio građevine na prostoru groblja namijenjena obavljanju vjerskih službi
- f) *kazeta za urne* je grobno mjesto koje služi za smještaj urni
- g) *kolumbarij* je građevina za pohranu koja se sastoji od većeg broja kazeta za urne
- h) *komunalna infrastruktura groblja* obuhvaća glavne i pomoćne staze unutar groblja, šetnice, javnu rasvjetu unutar groblja te parkove, drvorede i sve nasade unutar groblja
- i) *Korisnik grobnog mjesta* je fizička ili pravna osoba koja je ovlaštena koristiti grobno mjesto

- j) *krematorij* je zgrada s uređajem za spaljivanje tijela umrle osobe i s prostorijama za posljednji ispraćaj
- k) *mauzolej* je građevina većeg obujma obično izgrađena za značajniju osobu koja je svojim djelovanjem za života doprinijela društvenom, kulturnom, vjerskom i svakom drugom obliku napretka države, lokalne zajednice ili društva u cjelini. Ako sadržava posmrtno ostatke, smatra se grobnim mjestom, a ako ne sadržava posmrtno ostatke, smatra se spomen-obilježjem
- l) *Ministarstvo* je ministarstvo nadležno za komunalne poslove
- m) *mrtvačnica* je građevina koja se nalazi neposredno uz oproštajni prostor ili izvan ograde groblja, a može sadržavati jednu ili više prostorija za ispraćaj umrle osobe. Mrtvačnicom se smatraju i prostorije ili komore opremljene odgovarajućom opremom za smještaj tijela umrlih osoba do ukopa
- n) *niša* je grobno mjesto namijenjeno za ukop jedne ili više umrlih osoba ili za polaganje urni izgrađeno u blokovima kao samostojeći građevinski objekti
- o) *oprema i uređaji grobnog mjesta ili spomen-obilježja* su nadgrobne ploče, nadgrobni spomenici, ploče, spomenici i drugi znaci, ograde i slično
- p) *posmrtni ostaci* su tijelo ili dijelovi tijela umrle osobe, ili pepeo koji nastane kao rezultat postupka kremiranja tijela umrle osobe
- r) *prateće građevine* se grade unutar groblja, odnosno izvan toga prostora ako je to planirano prostornim planom jedinice lokalne samouprave, a to su krematorij, mrtvačnica, dvorana za izlaganje na odru, prostorije za ispraćaj umrlih osoba i slično
- s) *pretinac* je grobno mjesto namijenjeno za ukop jedne ili više umrlih osoba ili za polaganje urni izgrađeno u blokovima kao samostojeći građevinski objekti uglavnom iznad razine zemljišta
- t) *produbljenje groba* je poseban postupak preslaganja posmrtnih ostataka unutar groba kako bi se oslobodilo novo ukopno mjesto
- u) *spomen-obilježje* je predmet ili građevina bez posmrtnih ostataka koji služi za poticanje sjećanja na preminulu osobu ili osobe
- v) *tijelo umrle osobe* je cjelovito tijelo umrle osobe, ali i svi posmrtni ostaci umrle osobe, uključujući i pepeo umrle osobe.

(2) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na umrlu osobu, na odgovarajući se način primjenjuju i na mrtvorodeno dijete.

Članak 3.

(1) Tijelo umrle osobe se ukopa u grobno mjesto koje je za života umrloj osobi bilo dodijeljeno na način da je bila Korisnik grobnog mjesta ili u grobno mjesto u koje je imala pravo ukopa.

(2) Tijelo umrle osobe ukopa se u grobno mjesto koje odlukom odredi upravitelj groblja ako umrla osoba nije bila Korisnik grobnog mjesta niti je imala pravo ukopa u grobno mjesto.

(3) Umrlu se osobu, u pravilu, ukopa na groblju koje se nalazi na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je imala prebivalište.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, tijelo umrle osobe se može ukopati i na groblju izvan područja jedinice lokalne samouprave u kojoj je imala prebivalište ako je tako umrla osoba

odredila za života ili ako tako odredi njena obitelj, odnosno osobe koje su se za života bile dužne skrbiti o umrloj osobi.

(5) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, tijelo umrle osobe se može ukopati izvan groblja ako to odobri tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove uz prethodno pozitivno mišljenje sanitarne inspekcije i tijela jedinice lokalne samouprave nadležnog za poslove zdravstva.

(6) Kremirane posmrtno ostatke tijela umrle osobe dopušteno je prosipati na posebno određenom mjestu unutar groblja i/ili izvan groblja u skladu s općim aktom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave na čijem se području prosipaju kremirani posmrtni ostaci umrle osobe.

(7) Upravitelj groblja uskratit će ukop i neće preuzeti tijelo umrle osobe ako mu nije dostavljena dozvola za ukop umrle osobe, odnosno sprovodnica ako se tijelo umrle osobe u Republiku Hrvatsku prenosi iz inozemstva.

Članak 4.

(1) Posmrtni ostaci koji se nalaze u grobu mogu se presložiti u za to predviđen prostor nakon proteka deset godina od ukopa, ako nije drugačije određeno odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, pod uvjetom da su se ostvarili uvjeti za produbljenje groba.

(2) Premještanje posmrtnih ostataka u grobnici radi oslobađanja ukopnog mjesta za novi ukop može se obaviti nakon proteka 20 godina od ukopa u grobnicu, ako nije drugačije određeno odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, pod uvjetom da su se ostvarili uvjeti za sabiranje i zbrinjavanje posmrtnih ostataka.

(3) Ukop u grobno mjesto može se obavljati i prije proteka rokova iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ako prostorno-tehnički uvjeti to dozvoljavaju, odnosno ako nisu zauzeti svi predviđeni kapaciteti pojedinog grobnog mjesta.

(4) U slučaju da se čuvaju na groblju, urne se polažu u kazetu za urne, kolumbarij ili u druga grobna mjesta.

(5) Urne se mogu premjestiti u drugo grobno mjesto bez obzira na vrijeme ukopa.

Članak 5.

(1) Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o izgradnji memorijalnog groblja za stradale u Domovinskom ratu.

(2) Groblje iz stavka 1. ovoga članka ne smatra se komunalnim objektom te se na takvo groblje ne primjenjuju poglavlja II. do VIII. ovoga Zakona.

(3) Grobljem iz stavka 1. ovoga članka, u ime Republike Hrvatske, upravlja ministarstvo nadležno za hrvatske branitelje.

POGLAVLJE II.

GRAĐENJE, ZATVARANJE, I STAVLJANJE GROBLJA IZVAN UPORABE

Članak 6.

- (1) Izgradnja novih groblja te uređenje, rekonstrukcija, proširenje i preseljenje postojećih groblja u interesu je Republike Hrvatske.
- (2) Postupak za izvlaštenje zemljišta za potrebe izgradnje groblja pokreće jedinica lokalne samouprave.

Članak 7.

- (1) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je svojom odlukom utvrditi potrebu izgradnje groblja, radi ukopa umrlih osoba sa svoga područja, ako ukop nije osiguran na području druge jedinice lokalne samouprave.
- (2) Odluka iz stavka 1. ovoga članka obavezno sadrži površinu groblja, komunalnu i svu drugu infrastrukturu groblja te oznaku katastarske čestice ili čestica na kojima će se groblje izgraditi.
- (3) Ministar nadležan za komunalne poslove pravilnikom propisuje prostorne i tehničke uvjete kod planiranja, izgradnje groblja i pratećih građevina.

Članak 8.

- (1) Prostorni plan jedinice lokalne samouprave kojim se utvrđuje proširenje, izgradnja, odnosno rekonstrukcija groblja mora se temeljiti na programu uređenja groblja utvrđenom za razdoblje od najmanje 30 godina.
- (2) Program iz stavka 1. ovoga članka obvezatno sadrži podatke o predvidivom povećanju broja stanovnika i smrtnosti na određenom području.
- (3) Program uređenja groblja iz stavka 1. ovoga članka donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Članak 9.

- (1) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku o zatvaranju groblja kada utvrdi da na groblju više nema mogućnosti osnivanja novih grobnih mjesta, ali postoji mogućnost ukopa u postojeća grobna mjesta.
- (2) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku o stavljanju groblja ili dijela groblja izvan uporabe kada više nema mogućnosti ukopa zbog prostornih, sanitarnih ili drugih uvjeta.
- (3) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može donijeti odluku o premještanju groblja ili dijela groblja koje je izvan uporabe pod uvjetom da se premještanje groblja i daljnji

ukop osigura izgradnjom novog groblja ili na drugom postojećem groblju na području iste ili druge jedinice lokalne samouprave.

(4) Premještanje groblja ili dijela groblja moguće je nakon proteka roka od 30 godina od posljednjeg ukopa.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, kada je to potrebno radi izgradnje građevine ili izvođenja radova u interesu Republike Hrvatske, odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave groblje se može premjestiti nakon proteka roka od deset godina od posljednjeg ukopa, pod uvjetima utvrđenim propisima kojima se uređuje zaštita pučanstva od zaraznih bolesti.

(6) Groblja koja su, sukladno odredbama zakona kojim je uređena zaštita i očuvanje kulturnih dobara, zaštićena kao kulturno dobro i groblja zaštićena kao memorijalna baština ili dobra od lokalnog značenja ne mogu se premješati.

(7) Troškove izmještanja groblja ili dijela groblja i uređenje grobnih mjesta snosi jedinica lokalne samouprave, a iznimno, u slučaju iz stavka 5. ovoga članka, troškove premještanja groblja snosi investitor.

(8) Kod donošenja odluke iz stavka 3. ovoga članka, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave obvezno je obavijestiti predstavnike vjerskih zajednica čiji su pripadnici pokopani na tom groblju te uzeti u obzir običaje i praksu vjerske zajednice čiji su pripadnici ukopani na groblju.

(9) Odluke iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka jedinica lokalne samouprave dužna je oglasiti u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave i dnevnom tisku, a po potrebi i na drugi način.

(10) Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku kojom se uređuju:

- mjerila i kriterije za dodjelu i ustupanje grobnih mjesta na korištenje
- iskopavanje i premještaj posmrtnih ostataka
- ukopi i privremeni ukopi
- način ukopa nepoznatih osoba
- produbljenje groba i premještanje posmrtnih ostataka u grobnici
- održavanje groblja i uklanjanje otpada
- veličina, dimenzije, materijal i izgled grobnih mjesta i spomen-obilježja
- uvjeti upravljanja grobljem od strane pravne osobe koja upravlja grobljem
- uvjeti, način i mjesto prosipanja kremiranih posmrtnih ostataka umrle osobe
- uvjeti i mjerila za plaćanje naknade kod dodjele grobnog mjesta i godišnje grobne naknade, kao i mogućnost plaćanja godišnje grobne naknade unaprijed
- uvjeti za ustupanje prava korištenja grobnog mjesta trećim osobama
- mogućnost da pojedini dijelovi groblja služe za ukope članova pojedinih vjerskih zajednica te mogućnost da se na tim dijelovima groblja ukop obavlja uz prethodnu suglasnost predstavnika tih vjerskih zajednica
- mogućnost da dio groblja ustupi drugoj jedinici lokalne samouprave ili da sklopi ugovor o zajedničkom korištenju groblja s drugom jedinicom lokalne samouprave
- mogućnost da se grobno mjesto dodijeli na korištenje bez obveze premještanja ostataka tijela umrlih osoba u zajedničku grobnicu

- pravila za određivanje naknade za stjecanje opreme i uređaja koji se nalaze na grobnom mjestu bez Korisnika grobnog mjesta
- prekršajne sankcije za prekršitelje odredbi.

POGLAVLJE III.

UPRAVLJANJE GROBLJEM

Članak 10.

- (1) Grobljem upravlja pravna osoba ili jedinica lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: Upravitelj groblja) na temelju odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.
- (2) Upravitelj groblja, u skladu s odredbama ovoga Zakona, ima javne ovlasti u pojedinim poslovima upravljanja grobljem.
- (3) Pod upravljanjem grobljem podrazumijeva se dodjela grobnih mjesta na korištenje, uređenje, održavanje i rekonstrukcija groblja te ukop i kremiranje umrlih osoba.
- (4) Upravitelj groblja dužan je pravodobno poduzimati mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osigurala grobna mjesta, a osobito predložiti nadležnoj jedinici lokalne samouprave rekonstrukciju, odnosno proširenje postojećega ili gradnju novoga groblja.
- (5) Održavanje groblja i krematorija podrazumijeva održavanje prostora i zgrada za obavljanje ispraćaja umrlih osoba i ukopa tijela umrlih osoba te uređivanje putova, zelenih i drugih površina unutar groblja te predstavlja komunalnu djelatnost u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Članak 11.

- (1) Grobljem se upravlja na način kojim se iskazuje poštovanje prema umrlim osobama koje u njemu počivaju.
- (2) Grobljem se upravlja na način koji odgovara tehničkim i sanitarnim uvjetima, pri čemu treba voditi računa o zaštiti okoliša, a osobito o krajobraznim i estetskim vrijednostima područja na kojem se groblje nalazi.
- (3) Upravitelj groblja donosi odluku o ponašanju na groblju u kojem se određuje radno vrijeme groblja i vrijeme ukopa, načini i primjereno vrijeme za obavljanje radova na groblju te pravila ponašanja na groblju koja vrijede za korisnike grobnih mjesta i posjetitelje.
- (4) Upravitelj groblja obavezan je obavijestiti nadležnu policijsku upravu ako ima saznanja o okupljanju unutar groblja koje je protivno odredbama zakona koji uređuje javna okupljanja, kao i o svakom ponašanju unutar groblja protivnom odredbama zakona koji uređuje prekršaje protiv javnog reda i mira.

Članak 12.

- (1) Groblja koja su po svojim parkovnim obilježjima i značajkama proglašena spomenicima parkovne arhitekture održavaju se i obnavljaju sukladno posebnim propisima.
- (2) Grobna mjesta na kojima je prestalo pravo korištenja grobnog mjesta, a koja imaju status kulturnog dobra, uključujući i grobna mjesta koja je proglasila dobrima od lokalnog značenja, održava i obnavlja jedinica lokalne samouprave sukladno propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i sukladno odluci o proglašenju kulturnog dobra od lokalnog značaja.
- (3) Grobna mjesta u kojima su pokopani posmrtni ostaci znamenitih povijesnih osoba, posmrtni ostaci hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata bez nasljednika ili posmrtni ostaci lokalno značajnih osoba, a na kojima je prestalo pravo korištenja grobnog mjesta, ne dodjeljuje se novom korisniku grobnog mjesta, već ga, ako se utvrdi da nema korisnika grobnog mjesta, održava i obnavlja jedinica lokalne samouprave.
- (4) Odluku o proglašenju znamenite povijesne osobe iz stavka 3. ovoga članka, uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Hrvatskog instituta za povijest, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.
- (5) Mišljenje o značenju znamenite povijesne osobe potrebno je zatražiti prilikom utvrđivanja grobnih mjesta kojima je prestalo pravo korištenja grobnog mjesta.
- (6) Mišljenje iz stavka 4. ovoga članka daje se na temelju obrazloženog prijedloga predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave.
- (7) Odluku o lokalno značajnoj osobi iz stavka 3. ovoga članka donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Članak 13.

- (1) Osim obveznih podataka o imenu i prezimenu umrle osobe te godini rođenja i smrti, na nadgrobnoj ploči ili spomen-obilježju ili uz njega mogu biti istaknuti odnosno postavljeni podaci o osobama koje podižu nadgrobnu ploču ili spomen-obilježje te, po slobodnom odabiru Korisnika grobnih mjesta, tekstualni nadgrobni natpisi, simboli i druga uobičajena grobna obilježja koja pripadaju grobnoj ikonografiji i simbolici lokalne sredine, određenog naroda ili vjerske zajednice, ili su univerzalnog značenja.
- (2) Bez obzira nalaze li se oprema i uređaji grobnog mjesta i spomen-obilježja unutar ili izvan područja groblja, zabranjeno je:
 - opremom i uređajima grobnog mjesta i spomen-obilježja suprotnima najvišim vrednotama ustavnoga poretka ili pozitivnim propisima Republike Hrvatske vrijeđati nacionalne, vjerske ili moralne osjećaje građana
 - opremom i uređajima grobnog mjesta i spomen-obilježja vrijeđati vrijednosti obrambenog Domovinskog rata ili na bilo koji način veličati agresiju na Republiku Hrvatsku ili oružanu pobunu protiv Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata ili sudionike u toj pobuni
 - opremom i uređajima grobnog mjesta i spomen-obilježja na bilo koji način povrijediti uspomenu na umrlu osobu.

(3) Smatra se da je spomen-obilježje u suprotnosti s odredbom stavka 2. ovoga članka i ako više ne sadrži elemente koji su u suprotnosti s odredbom stavka 2. ovoga članka, ali je bilo postavljeno s ciljem vrijeđanja nacionalnih, vjerskih ili moralnih osjećaja, vrijeđanja vrijednosti obrambenog Domovinskog rata ili je na bilo koji način veličalo agresiju na Republiku Hrvatsku ili oružanu pobunu protiv Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata ili sudionike u toj pobuni.

(4) Natpisi na grobovima i grobnicama osoba koje su zadužile Republiku Hrvatsku ili hrvatski narod trebaju biti ispisani tekstom koji točno i dolično objašnjava njihovu ulogu u životu hrvatskoga naroda, ako postojeći natpisi, ispisivani u vrijeme represivnih režima, nisu u tom smislu cjeloviti.

(5) Mauzoleji se mogu podizati zaslužnim osobama koje su svojim djelovanjem za života doprinijeli društvenom, kulturnom, vjerskom i svakom drugom obliku napretka Republike Hrvatske, lokalne zajednice ili društva u cjelini.

Članak 14.

(1) Ispraćaj umrle osobe, ukop i kremiranje tijela umrle osobe, polaganje urne te ekshumacija radi prijenosa i ponovnog ukopa na drugom groblju, ugovara se s pogrebnikom, članom obitelji umrle osobe, odnosno s trećom osobom koja organizira i podmiruje troškove ukopa.

(2) Ispraćaj umrle osobe, ukop i kremiranje tijela umrle osobe unutar groblja te ekshumaciju tijela umrle osobe radi prijenosa i ponovnog ukopa u drugo za to osigurano grobno mjesto obavlja Upravitelj groblja.

(3) Upravitelj groblja obvezan je bračnom drugu umrle osobe, izvanbračnom drugu, životnom partneru, neformalnom životnom partneru, srodnicima umrle osobe u upravnoj liniji, kao i srodnicima umrle osobe u pobočnoj liniji do drugog stupnja zaključno, na njihov zahtjev, dati obavijest o mjestu i vremenu ispraćaja, ukopa ili kremiranja.

(4) Uz zahtjev iz stavka 3. ovoga članka, bračni drug obvezan je kao dokaz dostaviti javnu ispravu o postojanju braka, životni partner o postojanju životnog partnerstva, te srodnik o rodbinskoj povezanosti s umrlom osobom, a izvanbračni drug i neformalni životni partner javnu ispravu ili drugi dokaz o postojanju izvanbračne zajednice.

(5) Obavijest iz stavka 3. ovoga članka ne daje se ako je takav pisani zahtjev, za života, Upravitelju groblja dostavila umrla osoba.

(6) Upravitelj groblja ovlašten je od pogrebnika, člana obitelji umrle osobe, odnosno od treće osobe koja organizira i podmiruje troškove ukopa zatražiti potrebnu dokumentaciju o umrloj osobi, a kako bi ispunio svoje zakonske obveze, što uključuje obvezu vođenja grobnog očevidnika i registra umrlih osoba.

Članak 15.

(1) Upravitelj groblja dužan je pratiti gradnju grobnih mjesta prema planu organizacije i uređenja groblja s prikazom položaja grobnih mjesta.

- (2) Upravitelj groblja donosi položajni plan grobnih mjesta.
- (3) Za izvođenje radova na grobnom mjestu potrebna je suglasnost Upravitelja groblja.
- (4) Za preuređenje groba u grobnicu potrebno je ishoditi posebne uvjete za gradnju, a mauzoleji, kapelice i druge prateće građevine na groblju projektiraju se i grade u skladu s propisima o gradnji.
- (5) Za izdavanje suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka Korisnik grobnog mjesta obavezan je priložiti:
- zahtjev za izdavanje suglasnosti vlastoručno potpisan, s naznačenim OIB-om Korisnika grobnog mjesta
 - ako ima više korisnika grobnog mjesta za izvođenje radova, potrebna je suglasnost svih korisnika grobnog mjesta, a iznimno Korisnik grobnog mjesta može izvoditi radove i bez njihove suglasnosti uz obvezno prilaganje javnobilježnički ovjerene izjave kojom prihvaća odgovornost prema ostalim sukorisnicima i
 - dva nacrtu gradnje i opremanja grobnog mjesta te nacрте gravure s navedenim dimenzijama ploče i položajem i dimenzijama teksta, koji odgovaraju propisanim dimenzijama i po načinu izvođenja su u skladu s okolinom.
- (6) Upravitelj groblja izdaje suglasnost iz stavka 3. ovoga članka u roku od 60 dana od dana uredno predanog zahtjeva.
- (7) Ako Upravitelj groblja ne izda suglasnost u roku iz stavka 6. ovoga članka, smatra se da je suglasnost dana osim ako groblje ili grobno mjesto na kojem će se radovi izvoditi ima status kulturnog dobra ili status dobra od lokalnog značenja.
- (8) Za izdavanje suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka Upravitelj groblja ima pravo naplatiti naknadu čiju visinu određuje Upravitelj groblja cjenikom.
- (9) Za radove na grobljima ili grobnim mjestima koja imaju status kulturnog dobra ili status dobra od lokalnog značenja potrebno je prethodno pribaviti i odobrenje sukladno propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Članak 16.

- (1) Radi osiguravanja nesmetanog obavljanja ukopa i održavanja reda na groblju osobe koje izvode radove na groblju dužne su:
- početak i završetak radova prijaviti Upravitelju groblja
 - radove izvoditi u skladu s pravilima propisanim odlukom iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona, odnosno određenim odlukom o ponašanju na groblju iz članka 11. stavka 3. ovoga Zakona, i to samo u radne dane koje odredi Upravitelj groblja.
- (2) Upravitelj groblja može, u određene dane ili u određeno doba dana, zabraniti izvođenje radova na groblju ili na pojedinim dijelovima groblja.

- (3) Upravitelj groblja zabranit će rješenjem izvođenje radova započetih bez prethodne suglasnosti iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona, kao i izvođenje radova koji bi bili u suprotnosti s člankom 13. stavcima 2. i 5. ovoga Zakona.
- (4) Ako se radovi na grobnom mjestu izvode protivno suglasnosti iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona, Upravitelj groblja zatražit će od naručitelja radova i izvođača da radove izvedu u skladu s izdanom suglasnosti.
- (5) Ako naručitelj radova i izvođač ne postupe sukladno stavku 4. ovoga članka, Upravitelj groblja će rješenjem zabraniti daljnje radove i obustaviti ukope u grobno mjesto.
- (6) Zabrana izvođenja radova može se izreći do dobivanja potrebnih suglasnosti ili do usklađivanja radova s izdanom suglasnosti.
- (7) Ako se zabrana izvođenja radova izrekne više od tri puta istom izvođaču radova, Upravitelj groblja može mu rješenjem trajno zabraniti izvođenje radova na grobljima u njegovoj nadležnosti.
- (8) Upravitelj groblja pozvat će Korisnika grobnog mjesta uređenog bez suglasnosti da ishodi suglasnost i prema njoj uredi grobno mjesto.
- (9) Upravitelj groblja može, do uređenja grobnog mjesta sukladno stavku 4. ovoga članka, u tom grobnom mjestu rješenjem zabraniti ukope.
- (10) Protiv rješenja iz stavaka 3., 5., 7. i 9. ovoga članka može se podnijeti žalba o kojoj odlučuje nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave, osim ako je Upravitelj groblja jedinica lokalne samouprave, u kojem slučaju žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 17.

- (1) Ako se grobna mjesta ne održavaju u skladu s propisima kojima se uređuje održavanje groblja, Upravitelj groblja obavezan je u roku od 30 dana od saznanja za tu okolnost odlukom naložiti Korisniku grobnog mjesta da uredi grobno mjesto.
- (2) Korisnik grobnog mjesta je obavezan postupiti po odluci iz stavka 1. ovoga članka u roku od 15 dana od dana zaprimanja te odluke.
- (3) Ako Korisnik grobnog mjesta ne postupi u roku iz stavka 2. ovoga članka, Upravitelj groblja će u daljnjem roku od 30 dana samostalno urediti grobno mjesto.
- (4) Ako se uređenje grobnog mjesta odnosi na radove većeg obujma, ili radove za koje je potrebno prethodno ishoditi suglasnosti nadležnih tijela, Korisnik grobnog mjesta je obavezan postupiti po odluci iz stavka 1. ovoga članka u roku od šest mjeseci dana od dana zaprimanja te odluke.
- (5) Ako Korisnik grobnog mjesta ne postupi u roku iz stavka 4. ovoga članka, Upravitelj groblja će u daljnjem roku od šest mjeseci samostalno urediti grobno mjesto.
- (6) Korisnik grobnog mjesta je dužan Upravitelju groblja nadoknaditi sve troškove koje je Upravitelj groblja imao postupajući prema odredbama stavaka 3. i 5. ovoga članka.

POGLAVLJE IV.**KORIŠTENJE GROBNIH MJESTA****Članak 18.**

- (1) Oprema i uređaji groba na grobnom mjestu smatraju se nekretninom.
- (2) Pravo korištenja grobnog mjesta je predmet nasljeđivanja.
- (3) Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju prava korištenja grobnog mjesta sud, odnosno javni bilježnik kao povjerenik suda, po službenoj dužnosti, dostavlja Upravitelju groblja.
- (4) Korisnik grobnog mjesta može svoje pravo korištenja grobnog mjesta ugovorom ustupiti trećim osobama.
- (5) Ako su odlukom iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona određeni posebni uvjeti za ustup prava korištenja iz stavka 4. ovoga članka, pravo korištenja grobnog mjesta može se ugovorom ustupiti trećim osobama samo u skladu s uvjetima propisanim tom odlukom.
- (6) Pravni posao iz stavka 4. ovoga članka mora biti sklopljen u pisanom obliku uz obveznu ovjeru potpisa od strane javnog bilježnika.
- (7) Ništetni su pravni poslovi iz stavka 4. ovoga članka koji nisu sklopljeni u odgovarajućem obliku iz stavka 6. ovoga članka.
- (8) Ugovor o ustupu prava korištenja grobnog mjesta javni bilježnik dostavlja Upravitelju groblja radi upisa novog Korisnika grobnog mjesta u grobni očevidnik.
- (9) Upravitelj groblja će, nakon što mu javni bilježnik dostavi rješenje o nasljeđivanju ili ugovor o ustupu grobnog mjesta, rješenjem utvrditi novog Korisnika grobnog mjesta i upisati ga u grobni očevidnik.
- (10) Protiv rješenja iz stavka 9. ovoga članka može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave, osim ako je Upravitelj groblja jedinica lokalne samouprave, u kojem slučaju žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 19.

- (1) Pravo ukopa u grobno mjesto ima Korisnik grobnog mjesta i članovi njegove obitelji, osim ako Korisnik grobnog mjesta ne odredi drugačije.
- (2) Članom obitelji Korisnika grobnog mjesta koji ima pravo ukopa smatra se njegov bračni ili izvanbračni drug, životni ili neformalni životni partner, potomci i posvojena djeca i njihovi bračni ili izvanbračni drugovi, životni ili neformalni životni partneri, te njegovi roditelji.

- (3) Korisnik grobnog mjesta može dati pravo ukopa i drugim osobama, a Korisnik grobnog mjesta koji je dao pravo ukopa može to pravo i povući do trenutka smrti osobe kojoj je pravo dano o čemu je dužan obavijestiti osobu kojoj je dao pravo ukopa.
- (4) Osoba kojoj je Korisnik grobnog mjesta dao pravo ukopa ne može prenijeti pravo ukopa na treću osobu.
- (5) Pravo ukopa i povlačenje danog prava ukopa daje se u pisanom obliku i Korisnik grobnog mjesta ga je dužan dostaviti Upravitelju groblja koji činjenicu o tome upisuje u grobni očevidnik.
- (6) Prestanak prava ukopa iz stavka 5. ovoga članka može se upisati u grobni očevidnik na temelju izjave Korisnika grobnog mjesta o povlačenju prava ukopa, na temelju sporazuma, odluke suda ili pisane izjave osobe koja je stekla pravo ukopa.
- (7) Ako pravo korištenja ima više korisnika grobnog mjesta, za stjecanje prava ukopa iz stavka 4. ovoga članka i za obilježavanje, ili uređivanje grobnog mjesta, potrebna je suglasnost svih sukorisnika.
- (8) Nakon smrti Korisnika grobnog mjesta, do upisa njegovih nasljednika, odnosno novog Korisnika grobnog mjesta, u grobno mjesto mogu se ukapati:
- osobe kojima je Korisnik grobnog mjesta dao pravo ukopa u njegovo grobno mjesto
 - osobe koje su u trenutku smrti Korisnika grobnog mjesta bile članovi njegove obitelji sukladno stavku 2. ovoga članka, i osobe koje bi se smatrale članovima obitelji Korisnika grobnog mjesta da je on živ, osim onih osoba koje je Korisnik grobnog mjesta za života isključio.
- (9) Upravitelj groblja može rješenjem obustaviti ukope u grobno mjesto u slučaju da se vodi upravni postupak ili sudski spor o pravu ukopa, odnosno korištenju grobnog mjesta, dok takav postupak ili spor ne budu pravomoćno riješeni.
- (10) Protiv rješenja iz stavka 9. ovoga članka može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave, osim ako je Upravitelj groblja jedinica lokalne samouprave, u kojem slučaju žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 20.

- (1) Za prazna grobna mjesta, Korisnika grobnog mjesta odredit će Upravitelj groblja u skladu s odredbama ovoga Zakona i u skladu s odlukom iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona.
- (2) Korisniku grobnog mjesta se na korištenje dodjeljuje određeno grobno mjesto rješenjem u upravnom postupku koji se pokreće javnom objavom ili po službenoj dužnosti.
- (3) Osoba koja smatra da je Korisnik grobnog mjesta, a nije upisana u grobni očevidnik, može zatražiti upis na temelju valjane pravne osnove.
- (4) O zahtjevu Korisnika grobnog mjesta iz stavka 3. ovoga Zakona Upravitelj groblja odlučuje rješenjem.

(5) Protiv rješenja iz stavaka 2. i 4. ovoga članka može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave, osim ako je Upravitelj groblja jedinica lokalne samouprave, u kojem slučaju žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 21.

(1) Grobno mjesto daje se na korištenje na neodređeno vrijeme uz plaćanje odgovarajuće naknade za dodjelu grobnog mjesta.

(2) Naknada za dodjelu grobnog mjesta na korištenje plaća se prilikom dodjele grobnog mjesta na korištenje i utvrđuje se rješenjem o dodjeli grobnog mjesta iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Godišnja grobna naknada plaća se u pravilu jednom godišnje kao naknada za održavanje i upravljanje grobljem.

(4) Plaćanjem godišnje grobne naknade se Korisnik grobnog mjesta ne oslobađa obveze održavanja grobnog mjesta koje mu je dodijeljeno na korištenje.

(5) Visinu naknade iz stavaka 2. i 3. ovoga članka određuje Upravitelj groblja u skladu s uvjetima i mjerilima propisanim odlukom iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona.

(6) Korisnik grobnog mjesta stječe pravo korištenja grobnog mjesta pravomoćnošću rješenja o dodjeli grobnog mjesta na korištenje i plaćanjem naknade za dodjelu grobnog mjesta.

Članak 22.

(1) Korisnik grobnog mjesta je dužan:

- redovito plaćati godišnju grobnu naknadu
- uređivati, čistiti i održavati grobno mjesto i prostor oko njega na način kojim iskazuje poštovanje prema umrlim osobama bez narušavanja cjelokupnog izgleda groblja, izazivanja opasnosti za sigurnost posjetitelja i bez narušavanja sigurnosti i stabilnosti drugih grobnih mjesta
- poštivati odluku o ponašanju na groblju
- redovito ažurirati promjene osobnih podataka u grobnom očevidniku kod Upravitelja groblja.

(2) Korisnik grobnog mjesta je obvezan voditi računa da na grobnom mjestu koje mu je dodijeljeno na korištenje ne postoje natpisi koji su u suprotnosti s člankom 13. stavkom 2. ovoga Zakona.

(3) Korisnik grobnog mjesta je dužan na grobnom mjestu na primjeren način označiti imena svih ukopanih osoba te godine rođenja i smrti istih.

(4) Korisnik grobnog mjesta koje je zaštićeno kao kulturno dobro ili dobro od lokalnog značenja ili se nalazi na groblju koje je zaštićeno kao kulturno dobro ili dobro od lokalnog značenja, dužan je provoditi mjere zaštite propisane zakonom kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

Članak 23.

- (1) U slučaju kad dugovanje za grobnu naknadu prijeđe iznos od deset godišnjih grobnih naknada, Upravitelj groblja će u javnom glasilu, na oglasnim pločama groblja i na mrežnim stranicama Upravitelja groblja kao i na adresu Korisnika grobnog mjesta ako je ta adresa poznata, dostaviti poziv Korisniku grobnog mjesta da plati sve neplaćene naknade sa zakonskim zateznim kamatama u roku od 30 dana od dana objave poziva, s upozorenjem da će nakon proteka tog roka izgubiti pravo korištenja grobnog mjesta.
- (2) Ako Korisnik grobnog mjesta ne postupi prema obavijesti iz stavka 1. ovoga članka, grobno mjesto se smatra grobnim mjestom bez korisnika o čemu Upravitelj groblja donosi rješenje i može se ponovo dodijeliti na korištenje.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, grobna mjesta u kojima su pokopani posmrtni ostaci znamenitih povijesnih osoba, posmrtni ostaci hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata bez nasljednika ili posmrtni ostaci lokalno značajnih osoba ne smatraju se grobnim mjestima bez korisnika i ne dodjeljuju se novom Korisniku grobnog mjesta.
- (4) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka može se podnijeti žalba o kojoj odlučuje nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave, osim ako je Upravitelj groblja jedinica lokalne samouprave, u kojem slučaju žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (5) Ako se pravomoćnim rješenjem utvrdi da je prestalo pravo korištenja grobnog mjesta, isto se može dodijeliti novom Korisniku grobnog mjesta.
- (6) Prijašnji Korisnik grobnog mjesta za koje se prema stavku 2. ovoga članka smatra da je grobno mjesto bez korisnika, može raspolagati izgrađenom opremom i uređajima grobnog mjesta prije dodjele grobnog mjesta novom Korisniku grobnog mjesta, a nakon što plati dužni iznos grobne naknade sa zakonskim zateznim kamatama, a u protivnom smatrat će se da se radi o napuštenoj imovini kojom Upravitelj groblja može slobodno raspolagati.
- (7) U slučaju da Korisniku grobnog mjesta to pravo prestane rješenjem iz stavka 2. ovoga članka, njemu ili njegovim nasljednicima ili nasljednicima umrlih osoba koje su ukopane na tom grobnom mjestu pravo korištenja grobnog mjesta može se ponovno dodijeliti, ako već nije dodijeljeno drugom Korisniku grobnog mjesta, uz uvjet da plate sva dugovanja, uključujući neplaćene godišnje grobne naknade i zatezne kamate na iste te naknadu za ponovnu dodjelu grobnog mjesta.
- (8) Upravitelj groblja će prije dodjele grobnog mjesta drugom Korisniku grobnog mjesta premjestiti ostatke tijela umrlih osoba iz napuštenog groba u zajedničku grobnicu izgrađenu za tu namjenu, ako nije drugačije određeno odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave i pod uvjetom da su se ostvarili uvjeti za produbljenje groba, odnosno uvjeti za sabiranje i zbrinjavanje posmrtnih ostataka propisani člankom 4. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona.
- (9) Prilikom premještanja ostataka tijela umrlih osoba iz stavka 8. ovoga članka Upravitelj groblja obavezan je obavijestiti o toj činjenici predstavnike vjerske zajednice kojoj su umrle osobe pripadale te voditi računa o običajima i praksi vjerske zajednice kojoj su umrle osobe pripadale.

POGLAVLJE V.**GROBNI OČEVIDNICI****Članak 24.**

(1) Upravitelj groblja dužan je voditi grobni očevidnik o ukopu svih umrlih osoba na području jedinice lokalne samouprave koji sadrži podatke o:

- nazivu groblja
- vrsti i položaju grobnih mjesta
- ograničenju prava korištenja grobnog mjesta
- korisnicima grobnih mjesta
- osnovi stjecanja prava korištenja
- osobama koje imaju pravo ukopa
- lokaciji grobnog mjesta ako se isto nalazi izvan groblja
- imenu i prezimenu, imenu oca te OIB-u umrle osobe, adresi, datumu rođenja i smrti, vjeroispovijesti, datumu pogreba, broju i oznaci groba te datumu i mjestu ekshumacije
- podatke o pogrebniku koji je dopremio tijelo umrle osobe te podatke o pogrebniku koji je, nakon ekshumacije, preuzeo tijelo umrle osobe radi prijevoza na drugo groblje
- svim promjenama podataka
- uzroku smrti.

(2) Upravitelj groblja na kojem obavlja kremiranje dužan je voditi evidenciju o preuzimanju pepela umrlih osoba koja je sastavni dio grobnog očevidnika i koja sadrži podatke o:

- imenu i prezimenu, imenu oca te OIB-u umrle osobe, adresi, datumu rođenja i smrti te vjeroispovijesti umrle osobe
- podatke o kremiranju (datum, evidencijski broj i mjesto)
- podatke o osobi koja je ugovorila kremiranje i podatke o osobi koja je preuzela posmrtnu ostatku umrle osobe
- svim promjenama podataka
- uzroku smrti.

(3) Sastavni dio grobnog očevidnika iz stavka 1. ovoga članka je položajni plan svih grobnih mjesta i pratećih građevina.

(4) Dio očevidnika koji sadrži podatak o grobnim mjestima, ime i prezime korisnika grobnih mjesta i ukopanih osoba je javan i objavljuje se na mrežnim stranicama Upravitelja groblja ili jedinice lokalne samouprave.

(5) Ako se na području jedinice lokalne samouprave nalazi više groblja, grobni očevidnik vodi se za svako groblje posebno.

Članak 25.

- (1) Upravitelj groblja dužan je, uz svaki grobni očevidnik, voditi registar umrlih osoba koji sadrži podatke o imenu i prezimenu, imenu oca te OIB-u umrle osobe, adresi, datumu rođenja i smrti, datumu pogreba, broju i oznaci groba te datumu i mjestu ekshumacije.
- (2) Registar umrlih osoba se pohranjuje i trajno čuva.

Članak 26.

- (1) Grobni očevidnik i registar umrlih osoba vode se u digitalnom obliku ili u obliku knjige.
- (2) Ako se grobni očevidnik vodi u obliku knjige, vodi se na način da se posebno vodi glavna knjiga te uz nju i pomoćne knjige.
- (3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka glavna knjiga vodi se prema grobnim mjestima, sukladno položajnom planu svih grobnih mjesta, u pomoćnu knjigu se upisuju podaci nakon što stranica u glavnoj knjizi za određeno grobno mjesto bude popunjena.
- (4) Grobni se očevidnik pohranjuje kod Upravitelja groblja i trajno čuva.

Članak 27.

- (1) Upis podataka u grobni očevidnik obavlja za to ovlašteni djelatnik Upravitelja groblja.
- (2) Upis podataka u grobni očevidnik obavlja se na temelju isprava o identitetu umrle osobe i podataka koje daje osoba koja skrbi o ukopu umrle osobe, s time da će rubrike za koje podaci nisu poznati ostaviti nepopunjene.
- (3) Upravitelji groblja dužni su uskladiti podatke upisane u registru umrlih osoba s Maticom umrlih.
- (4) Upravitelj groblja ima pravo uvida u osobna stanja građana radi ispunjavanja obveze iz stavka 3. ovoga članka.
- (5) Podaci u nepopunjene rubrike u grobnom očevidniku upisat će se naknadno.

Članak 28.

Uništeni ili nestali grobni očevidnici i registri umrlih osoba moraju se obnoviti u roku od 90 dana od saznanja za tu činjenicu.

Članak 29.

Upravitelji groblja za koja ne postoje nikakvi podaci odnosno evidencije dužni su ustrojiti grobni očevidnik i registar umrlih osoba za ta groblja sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 30.

Nadzor nad vođenjem očevidnika i registra umrlih osoba provodi tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove.

POGLAVLJE VI.**UTVRĐIVANJE USKLAĐENOSTI IZGLEDA GROBNOG MJESTA
I SPOMEN-OBILJEŽJA****Članak 31.**

(1) Ovim se Zakonom nadležnim upravnim tijelima jedinica područne (regionalne) samouprave povjeravaju poslovi postupanja i rješavanja u upravnim stvarima u kojem se odlučuje o usklađenosti izgleda grobnog mjesta i spomen-obilježja s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Postupci iz stavka 1. ovoga članka pokreću se po službenoj dužnosti ili na zahtjev Upravitelja groblja.

(3) Ako su oprema i uređaji grobnog mjesta i spomen-obilježja u suprotnosti s člankom 13. stavkom 2. ovoga Zakona, Upravitelj groblja obavezan je u roku od 30 dana od dana saznanja podnijeti zahtjev za pokretanje upravnog postupka usklađivanja izgleda grobnog mjesta i spomen-obilježja s odredbama ovoga Zakona.

(4) Svaka osoba koja smatra da su joj osjećaji povrijeđeni izvedbom opreme i uređaja grobnog mjesta i spomen-obilježja koji su suprotni članku 13. stavku 2. ovoga Zakona, bez obzira nalaze li se unutar ili izvan područja groblja, može uputiti predstavku nadležnom tijelu iz stavka 1. ovoga članka, a službena osoba će u roku od osam dana od zaprimanja predstavke obavijestiti podnositelja o pokretanju upravnog postupka.

(5) Službena osoba ovlaštena je, tijekom vođenja postupka i rješavanja o upravnoj stvari iz stavka 1. ovoga članka, zahtijevati stručno mišljenje Povjerenstva iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona.

(6) Službena osoba će donijeti rješenje i dostaviti ga stranci u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti ili zaprimanja urednog zahtjeva Upravitelja groblja.

(7) U okviru upravnog postupka službena osoba je ovlaštena:

- ući na groblje i u sve objekte u groblju, odnosno pristupiti grobnim mjestima i spomen-obilježjima preminulih osoba koji se nalaze izvan prostora groblja te ih pregledati
- narediti Upravitelju groblja, odnosno vlasniku ili posjedniku grobnog mjesta ili spomen-obilježja preminuloj osobi izvan groblja da u nužnom opsegu odstrani drveće, drugo raslinje, životinje i druge stvari ako ometaju provođenje postupka
- narediti Upravitelju groblja, Korisniku grobnog mjesta, odnosno vlasniku ili posjedniku grobnog mjesta ili spomen-obilježja preminuloj osobi izvan groblja i izvođaču radova da tijekom provođenja upravnog postupka privremeno obustavi radove.

- (6) Povjerenstvo iz stavka 1. ovoga članka donosi odluke većinom glasova svih članova Povjerenstva.
- (7) O sjednicama Povjerenstva vodi se zapisnik.

Članak 34.

- (1) Ako Upravitelj groblja ili Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja ili vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja, službenoj osobi ne omogući provedbu postupka iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona, a ne radi se o pružanju fizičkog otpora, na omogućavanje provedbe upravnog postupka, odnosno osiguravanja uvjeta za neometan rad, može ga se prisiliti rješenjem kojim se izriče novčana kazna u iznosu od 500,00 eura.
- (2) Kada se rješenjem iz stavka 1. ovoga članka izriče novčana kazna Upravitelju groblja, izreći će se i odgovornoj osobi u Upravitelju groblja.
- (3) O žalbi protiv rješenja iz stavaka 1. i 2. ovoga članka odlučuje Ministarstvo.
- (4) Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 35.

- (1) Ako je Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, odnosno vlasnik ili posjednik grobnog mjesta izvan groblja ili spomen-obilježja izvan groblja nepoznat ili nepoznatog boravišta, pismena u upravnom postupku iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona dostavljaju se stavljanjem na oglasnu ploču na ulazu u groblje i na oglasnu ploču jedinice lokalne samouprave.
- (2) Pismena iz stavka 1. ovoga članka smatraju se dostavljenim istekom osmoga dana od dana objave na oglasnoj ploči.

Članak 36.

- (1) Ako u postupku službena osoba utvrdi da je izgled grobnog mjesta ili spomen-obilježja u suprotnosti s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, rješenjem se nalaže uskladiti izgled grobnog mjesta ili spomen-obilježja s odredbama ovoga Zakona na način da se ukloni sva oprema i uređaji s grobnog mjesta koji su suprotni odredbi članka 13. stavka 2., odnosno da se u potpunosti ukloni spomen-obilježje suprotno odredbi članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, u roku od 15 dana od dana zaprimanja rješenja.
- (2) Ako službena osoba u provedbi postupka iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona utvrdi da je zahtjev neosnovan, rješenjem će odbiti zahtjev.
- (3) Ako službena osoba u provedbi postupka iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona utvrdi da je tijekom provedbe postupka izgled grobnog mjesta ili spomen-obilježja usklađen s člankom 13. stavkom 2. ovoga Zakona, rješenjem će odbiti zahtjev.
- (4) U provedbi postupka iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona službena osoba može riješiti upravnu stvar i bez saslušanja stranke.

Članak 32.

(1) Ako se tijekom postupka iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona utvrdi da je grobno mjesto ili dio groblja na kojem se grobno mjesto nalazi upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske ili se nalazi u kulturno povijesnoj cjelini upisanoj u taj Registar, rješenje o usklađivanju izgleda grobnog mjesta s odredbama ovoga Zakona i zakona koji uređuje zaštitu i očuvanje kulturnih dobara sadrži mjere zaštite i očuvanje kulturnih dobara koje je prethodno na zahtjev službene osobe iz članka 31. ovoga Zakona izdalo tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite kulturnih dobara.

(2) Tijelo državne uprave iz stavka 1. ovoga članka obvezno je u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva službene osobe iz stavka 1. ovoga članka odrediti mjere zaštite i očuvanja kulturnog dobra koje sadrže način usklađivanja izgleda grobnog mjesta s odredbama zakona kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara ako je grobno mjesto, ili dio groblja na kojem se grobno mjesto nalazi upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske ili se nalazi u kulturno-povijesnoj cjelini upisanoj u taj Registar.

(3) Ako tijelo državne uprave iz stavka 1. ovoga članka u propisanom roku ne odredi način mjere zaštite i očuvanja kulturnog dobra i način usklađivanja izgleda grobnog mjesta, odnosno ne očituje se o mogućnosti usklađivanja izgleda grobnog mjesta s odredbama zakona kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara, upravni postupak iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona se obustavlja rješenjem, a s grobnim mjestom se postupa prema zakonu kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

(4) Rješenje o obustavi postupka iz stavka 3. ovoga članka dostavlja se na znanje tijelu državne uprave nadležnom za poslove zaštite kulturnih dobara.

(5) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka dopuštena je žalba o kojoj odlučuje Ministarstvo.

Članak 33.

(1) U svrhu davanja stručnog mišljenja na usklađenost izgleda grobnog mjesta ili spomen-obilježja s člankom 13. stavkom 2. ovoga Zakona u jedinici područne (regionalne) samouprave se formira stalno povjerenstvo koja se sastoji od pet članova (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

(2) Povjerenstvo imenuje župan, odnosno gradonačelnik Grada Zagreba.

(3) Među članovima Povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka mora biti najmanje po jedan povjesničar, povjesničar umjetnosti, arhitekt i pravnik.

(4) Članovi Povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka moraju imati najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

(5) Povjerenstvo je obvezno sastati se i donijeti odluku u roku od osam dana od dana zaprimanja zahtjeva za davanjem stručnog mišljenja o usklađenosti izgleda grobnog mjesta ili spomen-obilježja s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

- (5) Protiv rješenja koja se donose u postupku iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona dopuštena je žalba.
- (6) O žalbi iz stavka 5. ovoga članka u roku od 30 dana od dana zaprimanja odlučuje Ministarstvo.
- (7) Žalba iz stavka 5. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 37.

- (1) Izvršenik rješenja iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona je Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, odnosno Upravitelj groblja ako je Korisnik grobnog mjesta nepoznat.
- (2) Ako se grobno mjesto nalazi izvan groblja, izvršenik je vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja.
- (3) Ako izvršenik ne postupi po rješenju iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona u roku, obveze izvršenika izvršit će se putem treće osobe na trošak izvršenika.
- (4) Rješenjem o izvršenju iz stavka 3. ovoga članka određuje se vrijeme, točno mjesto i način izvršenja rješenja putem treće osobe te se izvršenik upozorava da snosi troškove izvršenja.
- (5) Rješenje o izvršenju službena osoba donosi u roku od tri dana od proteka roka za dobrovoljno izvršenje iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona, a izvršenje putem treće osobe provodi se u roku od 15 dana od proteka roka za dobrovoljno izvršenje.
- (6) Smatra se da izvršenik koji nije postupio po rješenju o usklađivanju izgleda grobnog mjesta s odredbama ovoga Zakona napušta posjed građevnih materijala od kojih je izgrađeno grobno mjesto ili spomen-obilježje koje se uklanja i da se odriče prava vlasništva istih bez naknade, odnosno bez prava na naknadu štete.
- (7) Građevni materijali od kojih je izgrađeno grobno mjesto ili spomen-obilježje koje se uklanja čuvaju se do pravomoćnosti rješenja iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona.
- (8) Ako službena osoba utvrdi da je izvršenik u cijelosti izvršio obvezu iz rješenja iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona, ili iz nekoga drugog razloga prestane obveza izvršenja rješenja, po službenoj će dužnosti rješenjem obustaviti izvršenje rješenja.
- (9) Protiv rješenja iz ovoga članka dopuštena je žalba o kojoj odlučuje Ministarstvo.

Članak 38.

- (1) Troškovi izvršenja rješenja putem trećih osoba namiruju se iz proračuna županije do naplate od izvršenika.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, do naplate od izvršenika, troškovi izvršenja rješenja putem treće osobe namiruju se iz proračuna jedinice lokalne samouprave na čijem se području

provodi izvršenje ako se postupak iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona provodi na temelju predstavke, te jedinice lokalne samouprave.

Članak 39.

- (1) Ako se izvršenje provodi putem treće osobe, Upravitelj groblja dužan je, u roku od 30 dana od dana uklanjanja, na grobnom mjestu postaviti odgovarajući nadgrobni znak s imenom i prezimenom umrle osobe te godinom rođenja i smrti.
- (2) Korisnik grobnog mjesta je dužan Upravitelju groblja nadoknaditi sve troškove koje je Upravitelj groblja imao postupajući prema odredbi stavka 1. ovoga članka.

Članak 40.

- (1) Rješenje kojim je utvrđeno da izgled grobnog mjesta ili spomen-obilježja nije u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona dostavlja se Ministarstvu u svrhu provedbe upravnog nadzora nad primjenom ovoga Zakona.
- (2) Službena osoba je po izvršnosti rješenja iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona obvezna pisanim putem obavijestiti poznatog podnositelja predstavke iz članka 31. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 41.

Rješenje iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona može se izvršiti u roku od 20 godina od dana kada je postalo izvršno.

POGLAVLJE VII.

NADZOR

Članak 42.

- (1) Upravni nadzor nad poslovima povjerenim ovim Zakonom obavlja Ministarstvo.
- (2) Ako u nadzoru utvrdi povredu ovoga Zakona službena osoba Ministarstva će podnijeti optužni prijedlog i pokrenuti druge odgovarajuće postupke.
- (3) Ako u nadzoru utvrdi povredu ovoga Zakona službena osoba obvezna je dati uputu za usklađivanje poslovanja Upravitelja groblja s odredbama ovoga Zakona i podzakonskih propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.
- (4) Ako službena osoba tijekom nadzora utvrdi povredu ovoga Zakona po kojoj nije ovlaštena postupati, o tome će sastaviti zapisnik i dostaviti ga stvarno nadležnom tijelu, u roku od 15 dana od saznanja.

Članak 43.

Komunalni redari imaju ovlast obavljanja nadzora nad provedbom odredbi ovoga Zakona u skladu s ovlastima koje proizlaze iz zakona kojim se uređuje održavanje komunalnog reda.

POGLAVLJE VIII.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 44.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja, odnosno vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja, ako u roku od 15 dana od dana zaprimanja rješenja iz članka 36. stavka 1. ne ukloni opremu i uređaje grobnog mjesta ili ne ukloni u cijelosti spomen-obilježje koje nije u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, odnosno vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja ako izvedbom opreme i uređaja grobnog mjesta i spomen-obilježja, bez obzira gdje se nalaze, vrijeđa nacionalne, vjerske ili moralne osjećaje građana, ili vrijeđa vrijednosti obrambenog Domovinskog rata ili na bilo koji način veliča agresiju na Republiku Hrvatsku ili oružanu pobunu protiv Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata ili sudionike u toj pobuni, ili na bilo koji način povrijedi uspomenu na umrlu osobu, odnosno ako postupi suprotno članku 13. stavku 2. ovoga Zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 eura kaznit će se Upravitelj groblja ako:

- u roku od 30 dana od dana saznanja za činjenicu da na groblju kojim upravlja postoji grobno mjesto ili spomen-obilježja koje vrijeđa nacionalne, vjerske ili moralne osjećaje građana, ili vrijeđa vrijednosti obrambenog Domovinskog rata ili na bilo koji način veličati agresiju na Republiku Hrvatsku ili oružanu pobunu protiv Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata ili sudionike u toj pobuni, ili na bilo koji način povrjeđuje uspomenu na umrlu osobu ne podnese zahtjev za pokretanje upravnog postupka usklađivanja izgleda grobnog mjesta i spomen-obilježja s odredbama ovoga Zakona u skladu s odredbom članka 31. stavka 3. ovoga Zakona

- u roku od 30 dana od dana saznanja za činjenicu da korisnici grobnih mjesta i spomen-obilježja unutar groblja nisu u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona uredili grobna mjesta i spomen-obilježja unutar groblja, odnosno uklonili opremu i uređaje grobnog mjesta i spomen-obilježja koji nisu u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, ne podnese zahtjev za pokretanje upravnog postupka iz članka 31. stavka 3. ovoga Zakona, odnosno ako ne postupi u skladu s odredbom članka 49. stavka 3. ovoga Zakona

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 eura kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Novčane kazne iz stavaka 1. do 4. ovoga članka prekršajnim nalogom izriče nadležno tijelo područne (regionalne) samouprave.

Članak 45.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 500,00 eura kaznit će se za prekršaj Korisnik grobnog mjesta, odnosno vlasnik ili posjednik grobnog mjesta izvan groblja ako na grobnom mjestu nisu navedeni podaci o imenu i prezimenu umrle osobe te godini rođenja i smrti propisani odredbom članka 13. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 eura kaznit će se Upravitelj groblja ako u roku od 30 dana od dana uklanjanja spomenika u upravnom postupku iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona, na grobnom mjestu ne postavi odgovarajući nadgrobnji znak s imenom i prezimenom umrle osobe te godinom rođenja i smrti, odnosno ako se ne pridržava odredbi članka 39. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 eura kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaj iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Novčanom kaznom u visini od 500,00 do 5.000,00 eura kaznit će se za prekršaj Upravitelj groblja ako:

- ne vodi uredno grobni očevidnik, odnosno ako se ne pridržava odredbe članka 24. stavka 1. ovoga Zakona

- ne vodi uredno evidenciju o preuzimanju pepela umrlih osoba, odnosno ako se ne pridržava odredbe članka 24. stavka 2. ovoga Zakona

- ne vodi uredno registar umrlih osoba, odnosno ako se ne pridržava odredbe članka 25. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Novčane kazne iz stavaka 1. do 4. ovoga članka prekršajnim nalogom izriče tijelo lokalne samouprave u nadležnosti kojeg su komunalni poslovi.

POGLAVLJE IX.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 46.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti odluku iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona.

Članak 47.

(1) Upravitelj groblja dužan je u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovoga Zakona.

(2) Upravitelj groblja dužan je u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti odluku o ponašanju na groblju iz članka 11. stavka 3. ovoga Zakona i istu izložiti na vidljivom mjestu, a osobito na svakom ulazu u groblje.

(3) Upravitelj groblja za koje ne postoje nikakvi podaci odnosno evidencije dužan je ustrojiti grobni očevidnik i registar umrlih osoba za ta groblja sukladno odredbi članka 29. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 48.

Korisnici grobnih mjesta koji su pravo korištenja grobnog mjesta stekli do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, bez obzira jesu li to pravo stekli na određeno ili neodređeno vrijeme, s danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaju korisnici grobnih mjesta na neodređeno vrijeme.

Članak 49.

(1) Korisnici grobnih mjesta i spomen-obilježja unutar groblja dužni su u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona urediti grobna mjesta i spomen-obilježja unutar groblja, odnosno ukloniti opremu i uređaje grobnog mjesta i spomen-obilježja koji nisu u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Vlasnici ili posjednici grobnih mjesta i spomen-obilježja izvan groblja dužni su u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona ukloniti opremu i uređaje koji nisu u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Ako Korisnik grobnog mjesta ne postupi sukladno stavku 1. ovoga članka, Upravitelj groblja obavezan je u daljnjem roku od 30 dana podnijeti zahtjev za pokretanje upravnog postupka iz članka 31. stavka 3. ovoga Zakona u odnosu na grobna mjesta ili spomen-obilježja čiji je izgled, na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, suprotan odredbi članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, ako ima saznanja o takvim grobnim mjestima ili spomen-obilježjima.

Članak 50.

Upravni postupci iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona mogu se od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pokretati isključivo u odnosu na grobna mjesta i spomen-obilježja koja su izgrađena ili podignuta nakon 30. svibnja 1990.

Članak 51.

(1) Ministar nadležan za komunalne poslove će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnik iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Do dana stupanja na snagu pravilnika iz stavka 1. ovoga članka ostaje na snazi Pravilnik o grobljima („Narodne novine“, broj 99/02.).

Članak 52.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o grobljima („Narodne novine“, br. 19/98., 50/12. i 89/17.).

Članak 53.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ź E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Ustavna osnova donošenja ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Groblja i grobna mjesta (grobovi i grobnice) su javna dobra u općoj uporabi i stvari izvan pravnog prometa (*res extra commercium*), dakle nekretnine koje su podvedene pod strogi javnopravni režim. Njihov posebni pravni status rezultat je dvojakosti prava koja na njima postoje i to: 1. prava koja jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: JLS), kao vlasnici nekretnine - groblja, imaju na njima kao stvarima u svom vlasništvu, ali koje je ograničeno 2. subjektivnih prava trećih osoba, i to prava korištenja grobnog mjesta i prava vlasništva na opremi groba i uređajima.

Zakon o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 68/18., 110/18., 32/20. i 145/24.; u daljnjem tekstu: ZKG) govori o „održavanju groblja i krematorija unutar groblja“ kao komunalnoj djelatnosti kojom se osigurava održavanje komunalne infrastrukture, odnosno „održavanje prostora i zgrada za obavljanje ispraćaja i ukopa pokojnika te uređivanje putova, zelenih i drugih površina unutar groblja“. Za razliku od ZKG-a, Zakon o grobljima („Narodne novine“, br. 19/98., 50/12. i 89/17., u daljnjem tekstu: Zakon o grobljima) govori o djelatnosti „upravljanja grobljem“, koja obuhvaća „dodjelu grobnih mjesta, uređenje, održavanje i rekonstrukciju groblja (promjena površine, razmještaj putova i sl.) na način koji odgovara tehničkim i sanitarnim uvjetima, pri čemu treba voditi računa o zaštiti okoliša, a osobito o krajobraznim i estetskim vrijednostima“. Iako se u ZKG-u i Zakonu o grobljima ista komunalna djelatnost različito opisuje, poslovi obuhvaćeni objema zakonskim određenjima nisu različiti. U tom smislu, može se reći da su poslovi održavanja groblja u odredbama Zakona o grobljima, kao posebnog zakona, samo pobliže određeni.

Sve komunalne djelatnosti pripadaju u nadležnost JLS-a. Riječ je, dakle, o poslovima iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji se uređuju zakonom - članak 135. stavci 1. i 3. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu: Ustav). U obavljanju poslova iz svojeg samoupravnog djelokruga tijela JLS-a samostalna su i podliježu samo nadzoru ustavnosti i zakonitosti ovlaštenih državnih tijela (članak 137. Ustava).

S obzirom na to da su groblja komunalni objekti u vlasništvu JLS-a na čijem se području nalaze, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno je za donošenje propisa:

- o mjerilima i načinu dodjeljivanja i ustupanja grobnih mjesta na korištenje, vremenskim razmacima ukopa u popunjena grobna mjesta te o načinu ukopa nepoznatih osoba
- održavanju groblja i uklanjanju otpada
- uvjetima upravljanja grobljem od strane pravne osobe koja upravlja grobljem
- uvjetima i mjerilima za plaćanje naknade kod dodjele grobnog mjesta i godišnje naknade za korištenje.

Grobljem upravlja pravna osoba ili drugi subjekt osnovan prema uvjetima i na način propisan posebnim propisom (u daljnjem tekstu: uprava groblja). Sukladno tome, komunalnu djelatnost održavanja groblja i krematorija (koja je obuhvaćena u djelatnosti upravljanja

groblijem), JLS može organizirati na jedan od sljedećih načina: a) putem trgovačkog društva koje osniva jedinica lokalne samouprave; b) putem javne ustanove koju osniva JLS; c) putem službe - vlastitog pogona koju osniva JLS (u tom je slučaju pravna osoba koja upravlja grobljem de facto sama JLS).

Prema Zakonu o grobljima, uprava groblja obavlja značajne poslove: a) daje grobno mjesto na korištenje na neodređeno vrijeme, uz naknadu, te o tome donosi rješenje; b) vodi grobni očevidnik o ukopu svih umrlih osoba na području JLS, koji sadržava podatke o grobnicama i grobnicama za urne, grobovima i grobovima za urne, korisnicima grobova i grobnica, te grobova i grobnica za urne, osobama koje imaju pravo ukopa, svim promjenama i uzrocima smrti; c) vodi registar umrlih osoba po prezimenu, imenu i imenu oca te (bivšem) jedinstvenom matičnom broju građana umrle osobe s naznakom gdje je ukopana. Nadzor nad vođenjem grobnih očevidnika i registra umrlih provodi nadležno tijelo JLS-a.

Sve se komunalne djelatnosti obavljaju kao javna služba. JLS te pravne i fizičke osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti obvezne su na temelju ZKG-a i posebnih propisa osigurati trajno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti te osigurati održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti. Uz djelatnost upravljanja grobljem, kao komunalnu djelatnost, vezana je specifična usluga od općeg gospodarskog interesa koja mora biti dostupna svima prema načelima univerzalnosti, jednakosti pristupa, kontinuiteta obavljanja, sigurnosti, prilagodljivosti, kvalitete usluge, efikasnosti, prihvatljivosti cijena usluga, transparentnosti, zaštite ugroženih kategorija građana, zaštite korisnika, potrošača i okoliša te participacije građana.

Međutim, s obzirom na činjenicu da je Zakonom o grobljima propisano da sve poslove provode JLS, a da pri tom nisu propisani postupci niti sudska zaštita, u praksi se pojavila pravna nesigurnost vezana za ostvarivanje prava koja bi svim građanima Republike Hrvatske trebala biti zajamčena. Iz toga se razloga pokazalo potrebnim urediti navedeno područje, urediti dobivanje i gubitak prava korištenja grobnog mjesta, pravnu zaštitu u tim slučajevima, vremenske razmake između ukopa u isto grobno mjesto, ustup prava korištenja grobnog mjesta te nasljeđivanje istog.

Također, postalo je jasno da se neki instituti trebaju nanovo definirati s obzirom na napredak tehnologije i potrebu za provedbom velikih infrastrukturnih objekata koje na pojedinim lokacijama sprječavaju gotovo pa napuštena groblja. Tu se misli ponajprije na institut premještanja groblja, koji i dalje ostaje u nadležnosti JLS-a, ali se mijenjaju zakonom predviđeni uvjeti koje je potrebno ispuniti za premještanje groblja.

Nadalje, u praksi postoje memorijalna groblja za stradale hrvatske branitelje u Domovinskom ratu koja je potrebno institucionalizirati kroz zakonski tekst.

I konačno, jedna od najvažnijih stvari koje je potrebno urediti su grobna mjesta i spomen-obilježja suprotna temeljnim odredbama i najvišim vrednotama propisanim Ustavom i ostalim pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

Zakon o grobljima propisuje kako „natpisi na grobovima i grobnicama ne smiju vrijeđati ničije nacionalne, vjerske ili moralne osjećaje, niti na bilo koji način povrijediti uspomenu na pokojnika“ (članak 11. stavak 4.). Međutim, Zakon o grobljima ne sadržava prijelazne odredbe koje bi uredile postupanje s natpisima koji su na grobovima i grobnicama bili postavljeni prije 21. veljače 1998., kada je taj Zakon stupio na snagu (u daljnjem tekstu: zatečeni natpisi).

Štoviše, ni iz jedne odredbe Zakona o grobljima ne proizlazi da bi se zatečeni natpisi trebali uskladiti s pravilom iz članka 11. stavka 4. Zakona o grobljima iz čega proizlazi da su zabrane iz te odredbe propisane na način tako da vrijede za buduće pravne situacije, to jest one nastale nakon 21. veljače 1998.

Tako se i danas na hrvatskim grobljima susreću grobovi i grobnice pripadnika agresorskih i okupatorskih vojnih i paravojnih postrojbi zaostali iz vremena kada su dijelovi državnog teritorija više godina bili pod okupacijom srpskih agresora (1991.-1995.), a u hrvatskom Podunavlju i pod Prijelaznom upravom Ujedinjenih naroda za istočnu Slavoniju (u daljnjem tekstu: Prijelazna uprava UN-a) sve do 15. siječnja 1998. Nadgrobni natpisi-poruke i njima pripadajuće aplikacije na pojedinim grobovima i grobnicama tih umrlih osoba očito su i nedvojbeno protivni članku 11. stavku 4. Zakonu o grobljima. Štoviše, protivni su i Ustavu. Naime, zbog svoje militantnosti te poticanja mještana i šire javnosti na prihvaćanje ideologije i ciljeva oružane agresije na Republiku Hrvatsku, sporni nadgrobni spomenici i natpisi na njima protivni su i poštivanju prava čovjeka, i mirotvorstvu, i vladavini prava kao najvišim vrednotama ustavnog poretka Republike Hrvatske (članak 3. Ustava), a u sadržajnom smislu često predstavljaju poricanje hrvatske države te veličanje velikosrpstva. Opisani nadgrobni natpisi-poruke te pripadajuća grobna ikonografija i simbolika opterećuju hrvatsko društvo već godinama.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Predmetnim Zakonom uređuju se sljedeća pitanja:

- poštujući samostalnost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ujednačava se postupanje i pravna sigurnost građana
- osnovne postavke upravljanja grobljima se ne bi mijenjale, groblja su bila i jesu vlasništvo JLS-a, a njima upravlja JLS ili trgovačko društvo ili ustanova kojoj je osnivač JLS
- prvi će se put zakonom urediti status memorijalnih groblja za poginule branitelje
- jasno se propisuju prava i obveze JLS-a, upravitelja groblja, ali i korisnika groblja
- jednoobrazno se propisuje razdoblje između dva ukopa na isto grobno mjesto, i to 10 godina za grob, a 20 godina za grobnicu, pod dodatnim uvjetom da su se ostvarili i drugi uvjeti (da se tijelo u dovoljnoj mjeri razgradilo). Naravno, to se odnosi na grobna mjesta u kojima je tehnički moguće sahraniti tijelo umrle osobe bez da se otvara grob u mirovanju
- kraće razdoblje za mogućnost premještanja groblja ako je to potrebno (30 godina, do sada 100 godina), a ako je potrebno radi izgradnje građevine ili izvođenja radova u interesu Republike Hrvatske, groblje se može premjestiti za 10 godina
- uređuje se kremiranje i prosipanje pepela, JLS-ovi će moći propisati gdje je na području JLS-a dozvoljeno prosipati pepeo
- detaljno se propisuju grobni očevidnici i registri umrlih koje će morati imati svako groblje i koji će biti dostupni javnosti, a djelomično i javno objavljeni
- propisuju se obveze korisnika grobnog mjesta, od kojih su najvažnije održavati urednim i sigurnim grobno mjesto te plaćati grobnu naknadu za održavanje groblja
- propisuje se i postupak dodjele grobnih mjesta, ali i postupak u kojem se utvrđuje gubitak prava korištenja grobnog mjesta ako se grobna naknada ne plaća što je dosad bilo neujednačeno i nije bilo predviđeno kao upravni postupak pa korisnici groblja nisu imali pravnu zaštitu
- jasno se propisuje načine ustupanja prava korištenja grobnog mjesta i obveze javnih bilježnika da prijavi ustup ili nasljeđivanje prava korištenja grobnog mjesta

- ugrađuje se učinkovit mehanizam za provedbu nadzora i uklanjanje spomenika koji su, ne samo protuzakoniti, nego su i protivni Ustavu te svakodnevno izazivaju nove podjele u hrvatskom društvu. Također, ideja je uvesti učinkovit mehanizam za uklanjanje takvih spomenika.

- uvode se stalna Povjerenstva na razini županija koja bi, ako je to potrebno, davala mišljenje o prikladnosti spornih spomenika

Osnovne postavke upravljanja grobljima se ovim Prijedlogom zakona ne bi mijenjale, groblja su bila i jesu vlasništvo JLS-a, a njima upravlja JLS ili trgovačko društvo ili ustanova kojoj je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Međutim, ujednačit će se postupanje svih upravitelja groblja čime se povećava i pravna sigurnost korisnika groblja. Ujedno se jasno propisuje postupak dodjele i gubitka prava na korištenje grobnog mjesta čime se također povećava pravna sigurnost.

Ovim Prijedlogom zakona propisuje se da jedan dio grobnih očevidnika mora biti javan kako bi građani bili upoznati s brojem slobodnih grobnih mjesta i korisnicima postojećih, a sve s ciljem povećavanja transparentnosti i olakšavanja građanima da dođu do grobnog mjesta.

Uklonit će se spomenici koji vrijeđaju vjerske, moralne ili nacionalne osjećaje, ili veličaju agresorsku vojsku u Domovinskom ratu. Ako sam korisnik grobnog mjesta to ne učini u zakonskom roku, uklanjanje bi se izvršilo putem trećih osoba.

Ovime Prijedlogom zakona propisuje se da se spornima mogu smatrati samo spomenici podignuti nakon 30. svibnja 1990. kako se ne bi otvorio put širem povijesnom revizionizmu i daljnjim podjelama u društvu.

U roku od 30 dana od dana stupanja ovoga Zakona na snagu bi se sva postojeća oprema i uređaji grobnog mjesta i spomen-obilježja koji nisu u skladu s odredbama ovoga Zakona morali ukloniti. U suprotnom, korisnicima prijete prekršajne sankcije.

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

III. OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovim se člankom određuje sadržaj Zakona na način da se ovim Zakonom uređuje izgradnja novih groblja, rekonstrukcija, proširenje i preseljenje postojećih groblja te korištenje i upravljanje grobljima.

Važno je napomenuti da se odredbe ovoga Zakona odnose na groblja u i upravljanje grobljima kao komunalnu djelatnost, a ne odnose se na posebne usluge koje pružaju pogrebni štovišta što je uređeno posebnim Zakonom o pogrebničkoj djelatnosti („Narodne novine“, br. 36/15. i 98/19.). Osim navedenoga, ovaj Zakon uređuje usklađivanje izgreda grobnih mjesta i spomen-obilježja s temeljnim odredbama i najvišim vrednotama propisanim Ustavom i ostalim pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

Ujedno, propisuje se kako se odredbe ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju i prema vlasnicima i posjednicima grobnih mjesta i spomen-obilježja preminulim osobama, a koji se nalaze izvan prostora groblja.

Uz članak 2.

Ovim člankom se pobliže propisuje značenje pojedinih pojmova, a u smislu ovoga Zakona i to posebno pojmova groblja, grobnog mjesta, groba, grobnice, kolumbarija, Korisnika grobnog mjesta, komunalne infrastrukture groblja, mauzoleja, opreme grobnog mjesta, spomen - obilježje i drugih pojmova te se propisuje da je u pogledu ovoga Zakona mrtvorodeno dijete izjednačeno s umrlom osobom.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisuje se gdje se ukapa tijelo umrle osobe, kao i postupanje s kremiranim posmrtnim ostacima umrle osobe, a što do sada nije bilo propisano važećim Zakonom o grobljima.

Odredbama ovoga članka propisuje se što se smatra pod pojmom tijela umrle osobe.

Također, ovim se člankom propisuje da se tijelo umrle osobe ukapa u grobno mjesto kojeg je za života umrla osoba bila Korisnik ili u koje je imala pravo ukopa, i to u pravilu na groblju koje se nalazi na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je imala prebivalište.

Odredbama ovoga članka propisuje se kada se i pod kojim uvjetima tijelo umrle osobe može ukopati na groblju izvan područja jedinice lokalne samouprave ili izvan groblja.

Po prvi puta propisuje se da je kremirane posmrtnne ostatke tijela umrle osobe moguće prosipati na groblju i/ili izvan groblja skladu s općim aktom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave na čijem se području prosipaju kremirani posmrtni ostaci umrle osobe.

Nadalje, a budući da Zakon o zaštiti pučanstava od zaraznih bolesti („Narodne novine“, br. 79/07., 113/08., 43/09., 130/17., 114/18., 47/20., 134/20. i 143/21.) propisuje da je za prijenos umrle osobe iz inozemstva u Republiku Hrvatsku radi ukopa potrebno ishoditi sprovodnicu pri nadležnoj hrvatskoj diplomatskoj misiji/konzularnom uredu u inozemstvu, ovim se člankom propisuje da će Upravitelj groblja uskratiti ukop tijela umrle osobe ako mu nije dostavljena sprovodnica. Također, uskratit će preuzimanje tijela umrle osobe i ukop ako nedostaje dozvola za ukop.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisuje se da se posmrtni ostaci mogu spustiti u za to predviđen prostor (produbljenje groba) nakon proteka roka od 10 godina od ukopa, pod uvjetom da su se ostvarili uvjeti za produbljenje groba, dok se premještanje posmrtnih ostataka u grobnici može obaviti nakon proteka 20 godina od ukopa u grobnicu pod uvjetom da su se ostvarili uvjeti za sabiranje i zabrinjavanje posmrtnih ostataka.

Iznimno, propisuje se da se ukop u grobno mjesto može i prije tih rokova, ako prostorno-tehnički uvjeti to dozvoljavaju, ali i da se odlukom jedinice lokalne samouprave mogu odrediti i različiti rokovi od ovdje propisanih.

Uz članak 5.

Ovim člankom dana je ovlast Vladi Republike Hrvatske donijeti odluku o izgradnji memorijalnog groblja za stradale u Domovinskom ratu. Takvo groblje se ne smatra

komunalnim objektom te njime, u ime Republike Hrvatske, upravlja ministarstvo nadležno za hrvatske branitelje.

Uz članak 6.

Ovim člankom propisuje se da su građenje i uređenje novih te rekonstrukcija, održavanje i uređenje postojećih groblja u interesu Republike Hrvatske čime se olakšavaju postupci izvlaštenja kada budu potrebni te se propisuje nadležnost za pokretanje postupka izvlaštenja zemljišta za potrebe izgradnje groblja.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisuje se obveza predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave donijeti odluku kojom će utvrditi potrebu izgradnje groblja radi ukopa umrlih osoba sa svoga područja, osim ako ukop nije osiguran na području druge jedinice lokalne samouprave, kao i obvezni sadržaj takve odluke.

Uz članak 8.

Odredbama ovoga članka propisuje se da prostorni plan jedinice lokalne samouprave kojim se utvrđuje proširenje, izgradnja, odnosno rekonstrukcija groblja mora biti temeljen na programu uređenja groblja donesenom za razdoblje od najmanje 30 godina i koji obvezno mora sadržavati podatke o predvidivom povećanju broja stanovnika i smrtnosti na određenom području.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisuje se nadležnost predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave za donošenje odluke o zatvaranju groblja, odluke o stavljanju groblja ili dijela groblja izvan upotrebe, odluke o premještanju groblja ili dijela groblja koje je izvan uporabe.

Nadalje, propisuje se kako je premještanje groblja ili dijela groblja moguće tek nakon proteka roka od 30 godina od posljednjeg ukopa, što je promjena u odnosu na važeći Zakon kojim je bilo propisano da je premještanje groblja moguće tek nakon proteka roka od 100 godina od posljednjeg ukopa, a koji rok je neopravdano dug imajući u vidu sanitarne i druge uvjete koji moraju biti ispunjeni za premještanje groblja sukladno posebnim propisima.

Uz navedeno, iznimno se propisuje da se groblje može premjestiti nakon proteka roka od deset godina od dana posljednjeg ukopa kada je to potrebno radi izgradnje građevine ili izvođenja radova u interesu Republike Hrvatske, a u kojem slučaju troškove izmještanja groblja ili dijela groblja i uređenje grobnih mjesta snosi investitor, dok u svim drugim slučajevima te troškove snosi jedinica lokalne samouprave.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi i odluku kojom se uređuju mjerila i način dodjeljivanja i ustupanja grobnih mjesta na korištenje, uvjeti i mjerila za plaćanje naknade kod dojele grobnog mjesta i godišnje naknade za korištenje, uvjeti za ustupanje prava korištenja trećim osobama, pravila za određivanje naknade za stjecanje opreme i uređaja koji se nalaze na grobnom mjestu bez korisnika, zatim, kojim se uređuju ukopi i privremeni ukopi, iskopavanje i premještaj posmrtnih ostataka, način ukopa nepoznatih osoba i druga pitanja na koje se odnosi ovaj Zakon.

Uz članak 10.

Budući da Zakon o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, br. 68/18., 110/18., 32/20. i 145/24.) propisuje kako jedinice lokalne samouprave mogu odlukom predstavničkog tijela trgovačkim društvima i javnim ustanovama koje obavljaju djelatnost održavanja groblja i krematorija unutar groblja i djelatnost usluge ukopa i kremiranja tijela umrle osobe u krematoriju unutar groblja povjeriti vršenje javnih ovlasti u obavljanju tih komunalnih djelatnosti, ovim člankom propisuje se da grobljem upravlja pravna osoba ili drugi subjekt osnovan prema uvjetima i na način propisan posebnim propisom (Upravitelj groblja).

Također, odredbama ovoga članka propisuje se da se upravljanjem grobljem podrazumijeva dodjela grobnih mjesta na korištenje uređenje, održavanje i rekonstrukcija groblja te ukop i kremiranje tijela umrlih osoba.

Uz članak 11.

Ovim člankom propisuje se kako se grobljem upravlja u skladu s vrednotama propisanim Ustavnom i pozitivnim propisima na način kojim se iskazuje poštovanje prema umrlim osobama koje u njemu počivaju, a u skladu s tehničkim i sanitarnim uvjetima, pri čemu se mora voditi računa o zaštiti okoliša, osobito o krajobraznim i estetskim vrijednostima područja na kojem se groblje nalazi.

Upravitelj groblja donosi odluku o ponašanju na groblju kojom uređuje radno vrijeme groblja i vrijeme ukopa, način i primjereno vrijeme za obavljanje radova na groblju te druga pravila ponašanja.

Uz članak 12.

Ovim člankom se uređuje održavanje i obnavljanje posebnih grobnih mjesta, bilo da je groblje ili grobno mjesto proglašeno spomenikom kulture ili su u grobnom mjestu pokopani posmrtni ostaci znamenitih povijesnih osoba, posmrtni ostaci hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata smrtno stradalih u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili posmrtni ostaci lokalno značajnih osoba.

Također je propisana i procedura donošenja odluke o znamenitoj povijesnoj osobi, odnosno o lokalno značajnoj osobi.

O tim grobnim mjestima, ako nemaju korisnika grobnog mjesta, brigu preuzima jedinica lokalne samouprave.

Uz članak 13.

Ovim člankom propisan je obvezan sadržaj podataka istaknutih na nadgrobnoj ploči ili opremi i uređajima grobnog mjesta, te je propisano koji simboli su na grobnim mjestima dozvoljeni, a koji su zabranjeni. Propisan je i sadržaj natpisa zaslužnim osobama te u kojem se slučaju mogu podizati mauzoleji.

Uz članak 14.

Ovim člankom uređuje se ispraćaj, ukop i kremiranje umrle osobe, polaganje urne, te ekshumacija radi prijenosa i ponovnog ukopa na drugom groblju.

Ujedno ovim se člankom propisuje obveza Upravitelja groblja srodnicima umrle osobe u uspravnoj liniji, kao i srodnicima u pomoćnoj liniji do drugog stupnja zaključno, bračnom i izvanbračnom drugu, na njihov zahtjev, dati obavijest o mjestu i vremenu ispraćaja, ukopa ili

kremiranja, osim u slučaju kada je umrla osoba za života odlučila da ispraćaj, ukop ili kremiranje budu tajni.

Uz članak 15.

Ovim člankom propisuje se obveza Upravitelja groblja pratiti gradnju grobnih mjesta prema planu organizacije i uređenja groblja s prikazom grobnih mjesta, kao i obveza Upravitelja groblja donijeti položajni plan grobnih mjesta .

Ujedno ovim člankom propisuje se da je za izvođenje radova na grobno mjestu potrebna suglasnost Upravitelja groblja, potrebna dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za davanje suglasnosti, rok u kojem Upravitelj groblja izdaje suglasnost.

Uz članak 16.

Ovim člankom propisuje se način izvođenja radova na groblju, kao i postupanje Upravitelja groblja kada se radovi izvode bez suglasnosti iz članka 15. stavka 3. ili u suprotnosti s tom suglasnosti.

Upravitelj groblja zabraniti će radove i obustaviti ukope u grobno mjesto ako se radovi izvode bez izdane suglasnosti ili protivno izdanoj suglasnosti iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona. Zabrana traje do dobivanja potrebnih suglasnosti ili do usklađivanja radova sa izdanom suglasnosti.

Ako se zabrana izrekne istom izvođaču radova više od tri puta, upravitelj groblja može mu rješenjem trajno zabraniti izvođenje radova na grobljima u njegovoj nadležnosti.

Uz članak 17.

Ovim člankom uređuje se postupanje Upravitelja groblja kada utvrdi da se grobno mjesto ne održava u skladu s propisima kojima se uređuje održavanje groblja, a u kojem slučaju je u roku od 30 dana od dana saznanja za tu okolnost dužan donijeti odluku kojom će naložiti Korisniku grobnog mjesta da uredi grobno mjesto.

Ukoliko Korisnik grobnog mjesta ne postupi u skladu s navedenom odlukom, Upravitelj će urediti grobno mjesto na trošak Korisnika grobnog mjesta.

Uz članak 18.

Ovim člankom propisuje se da se pravo korištenja grobnog mjesta nasljeđuje, kao i da Korisnik grobnog mjesta može ugovorom ustupiti pravo korištenja grobnog mjesta trećim osobama.

Kada su odlukom iz članka 10. stavka 8. ovoga Zakona propisani posebni uvjeti za ustupanje prava korištenje, pravo korištenja grobnog mjesta može se ugovorom ustupiti samo u skladu s uvjetima propisanim tom odlukom.

Također, propisuje se obveza javnog bilježnika dostaviti Upravitelju groblja pravomoćno rješenje o nasljeđivanju i ugovor o ustupu prava korištenja grobnog mjesta radi upisa novog Korisnika grobnog mjesta u Grobni očevidnik.

Uz članak 19.

Ovim člankom propisuje se koje osobe imaju pravo ukopa u grobno mjesto, kao i tko se smatra članom obitelji Korisnika grobnog mjesta.

Korisnik grobnog mjesta može dati pravo ukopa i drugim osobama, a može to pravo i povući do trenutka smrti osobe kojoj je ono dano, o čemu je Korisnik grobnog mjesta dužan obavijestiti

osobu kojoj je dao pravo ukopa. U slučaju kada pravo korištenja grobnog mjesta ima više osoba, za stjecanje prava ukopa potrebna je suglasnost svih sukorisnika. Također, propisuje se kako se pravo ukopa ne može se prenositi na treće osobe.

Uz članak 20.

Odredbama ovoga članka propisuje se način dodjeljivanja prava korištenja za prazna grobna mjesta.

Upravitelj groblja pravo korištenja grobnog mjesta dodjeljuje novom Korisniku grobnog mjesta rješenjem u upravnom postupku, a u skladu s odredbama ovoga Zakona i u skladu s odlukom iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona.

Uz članak 21.

Ovim člankom propisuje se da se grobno mjesto daje na korištenje na neodređeno vrijeme te da se za dodjelu grobnog mjesta plaća naknada prilikom dodjele istog na korištenje, a koja se utvrđuje rješenjem o dodjeli.

Također propisuje da se pravo korištenja grobnog mjesta stječe kumulativnim ispunjenjem dva uvjeta, a to su da je rješenje o dodjeli postalo pravomoćno i da je platio naknadu za dodjelu grobnog mjesta.

Isto tako za dodijeljeno grobno mjesto Korisnik grobnog mjesta dužan je plaćati godišnju grobnu naknadu te se plaćanjem iste Korisnik grobnog mjesta ne oslobađa obveze održavanja grobnog mjesta koje mu je dodijeljeno na korištenje.

Visinu naknade za dodjelu grobnog mjesta i visinu godišnje grobne naknade utvrđuje Upravitelj groblja u skladu s uvjetima i mjerilima propisanim odlukom iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona.

Uz članak 22.

Ovim člankom propisane su najvažnije obveze Korisnika grobnog mjesta, što uključuje održavanje grobnog mjesta i plaćanje grobne naknade.

Uz članak 23.

Ovim člankom propisuje se postupanje Upravitelja groblja u slučaju kada Korisnik grobnog mjesta ima dugovanje za godišnju grobnu naknadu u od deset godišnjih grobnih naknada.

Upravitelj groblja će u javnom glasilu, na oglasnim pločama groblja i na mrežnim stranicama Upravitelja groblja, kao i na adresu Korisnika grobnog mjesta ako je ista poznata dostaviti poziv Korisniku grobnog mjesta da plati sve neplaćene naknade sa zakonskim zateznim kamatama u roku od 30 dana od dana objave poziva s upozorenjem da će nakon proteka tog roka izgubiti pravo korištenja grobnog mjesta, a u kojem slučaju će se grobno mjesto smatrati grobnim mjestom bez korisnika i može se ponovno dodijeliti na korištenje.

Također propisuje se pravo zadržanja izgrađene opreme grobnog mjesta na način da će prijašnji Korisnik grobnog mjesta moći istom raspolagati tek nakon što plati dužni iznos grobne naknade sa zakonskim zateznim kamatama, pod uvjetom da istu plati prije donošenja rješenja o dodjeli grobnog mjesta na korištenje novom Korisniku grobnog mjesta, a u protivnom smatrat će se da se radi o napuštenoj imovini kojom Upravitelj groblja može slobodno raspolagati.

Pravo korištenja tog grobnog mjesta može se ponovno dodijeliti prijašnjem Korisniku grobnog mjesta ili njegovim nasljednicima, pod uvjetom da već nije dodijeljeno novom Korisniku

grobnog mjesta, kao i uz uvjet da plate sva dugovanja, uključujući neplaćene godišnje grobne naknade i zatezne kamate na iste te naknadu za ponovnu dodjelu grobnog mjesta.

Uz članak 24.

Ovim člankom propisuje se obveza vođenja grobnog očevidnika, kao i sadržaj istog. Grobni očevidnik vodi Upravitelj groblja te je isti dužan voditi i evidenciju o prosipanju pepela umrlih osoba na groblju i/ili izvan groblja. Također, dio očevidnika koji sadrži podatak o grobnim mjestima i ukopanim osobama je javan i objavljuje se na mrežnim stranicama Upravitelja groblja ili jedinice lokalne samouprave.

Uz članak 25.

Ovim člankom propisuje se obveza vođenja registra umrlih osoba te je Upravitelj groblja dužan isti voditi uz svaki grobni očevidnik. Registar umrlih osoba se pohranjuje i trajno čuva.

Uz članak 26.

Ovim člankom propisuje se način vođenja grobnog očevidnika i registra umrlih osoba, sastavni dijelovi grobnog očevidnika, kao i obveza Upravitelja groblja trajno čuvati i pohraniti grobni očevidnik.

Uz članak 27.

Ovaj članak sadrži odredbe kojima se propisuje postupak upisa podataka u grobni očevidnik.

Uz članak 28.

Ovim člankom propisuje se obveza obnove uništenih ili nestalih grobnih očevidnika.

Uz članak 29.

Ovim člankom propisuje se obveza Upravitelja groblja da za groblja za koja ne postoje nikakvi podaci odnosno evidencije iste ustroje u skladu u odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 30.

Ovim člankom propisuje se da nadzor nad vođenjem očevidnika i registra umrlih osoba vodi tijelo jedinice lokalne samouprave nadležno za komunalne poslove.

Uz članak 31.

Ovim člankom se jedinicama područne (regionalne) samouprave povjeravaju poslovi provođenja upravnog postupka u prvom stupnju u kojem postupku se odlučuje o usklađenosti izgleda grobnog mjesta i spomen-obilježja s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, bilo da se nalaze unutar ili izvan groblja.

Upravni postupak može se pokrenuti po službenoj dužnosti ili na zahtjev Upravitelja groblja. Svaka osoba koja smatra da su joj osjećaji povrijeđeni izvedbom opreme i uređaja grobnog mjesta i spomen-obilježja koji su suprotni članku 13. stavku 2. ovoga Zakona, bez obzira nalaze li se unutar ili izvan područja groblja, može uputiti predstavku nadležnom tijelu iz stavka 1.

ovoga članka, a službena osoba će u roku od osam dana od zaprimanja predstavke obavijestiti podnositelja o pokretanju upravnog postupka.

Upravitelj groblja dužan je pokrenuti ovaj upravni postupak u roku od 30 dana od dana saznanja da na grobnom mjestu ili spomen-obilježju unutar groblja postoji oprema i uređaji grobnog mjesta i spomen-obilježja čijom je izvedbom prekršen članak 13. stavak 2. ovoga Zakona.

U vođenju ovoga postupka, službena osoba ovlaštena je pri odlučivanju o zahtjevu zatražiti tumačenje posebnog povjerenstva koje se formira pri županiji, o usklađenosti spornog izgleda grobnog mjesta ili spomen-obilježja s odredbama članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

Odredbama ovoga članka propisuju se i ovlaštenja službene osobe pri provođenju predmetnog upravnog postupka.

Uz članak 32.

U slučaju da je grobno mjesto ili dio groblja na kojem se grobno mjesto nalazi upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske ili se nalazi u kulturno povijesnoj cjelini upisanoj u taj Registar, ovim člankom propisuje se da rješenje o usklađivanju izgleda grobnog mjesta s odredbama ovoga Zakona i zakona koji uređuje zaštitu i očuvanje kulturnih dobara sadrži i mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara koje je prethodno na zahtjev službene osobe iz članka 31. ovoga Zakona izdalo tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite kulturnih dobara.

Također, propisuje se da je nadležno tijelo državne uprave nadležno za poslove zaštite kulturnih dobara dužno odrediti mjere zaštite i očuvanja kulturnog dobra koje sadrže način usklađivanja grobnog mjesta s odredbama zakona kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara u roku od trideset dana od dana primitka zahtjeva službene osobe, a ukoliko nadležno tijelo ne odredi te mjere propisanom roku, postupak nadzora se obustavlja rješenjem, dok će se s grobnim mjestom postupati prema posebnom zakonu kojim se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara.

Uz članak 33.

Ovim člankom propisuje se obveza osnivanja stalnog povjerenstva pri županiji, a u svrhu davanja stručnog mišljenja na usklađenost izgleda grobnog mjesta ili spomen-obilježja s odredbama članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

Povjerenstvo ima pet članova, od kojih najmanje jedan mora biti povjesničar, povjesničar umjetnosti, arhitekt i pravnik, a koji moraju imati najmanje pet godina radnog iskustva u struci. Na zahtjev službene osobe koja vodi upravni postupak, povjerenstvo se obvezno sastati i donijeti odluku u roku od osam dana od dana zaprimanja zahtjeva za davanjem stručnog mišljenja na primjerenost izgleda grobnog mjesta ili spomen-obilježja.

Uz članak 34.

Ovim člankom propisuje se mogućnost donošenja rješenja kojim se izvršava novčana kazna u iznosu od 500,00 eura izrečena Upravitelju groblja, ili Korisniku grobnog mjesta ili spomen-obilježja, ili vlasniku ili posjedniku grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja, a koja osoba ne omogući službenoj osobi koja vodi upravni postupak iz članka 31. ovoga Zakona provođenje nadzora ili mu ne osigura uvjeta za neometan rad u smislu odredbi članka 31. ovoga Zakona.

U slučaju kada se rješenje kojim se izvršava novčana kazna izriče Upravitelju groblja, novčana kazna će se izreći odgovornoj osobi u Upravitelju groblja.

Uz članak 35.

Ovim člankom propisuje se vršenje dostave pismena u upravnom postupku iz članka 31. stavka 2. ovoga Zakona u slučaju ako je Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, odnosno vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja nepoznat ili nepoznatog boravišta.

Uz članak 36.

Ovim člankom propisuje se izreka rješenja u upravnoj stvari iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona, te pravo žalbe.

Uz članak 37.

Ovim člankom propisano je kako će se stranci prvo naložiti da u roku od 15 dana od dana zaprimanja rješenja izgled grobnog mjesta ili spomen obilježja uskladi s odredbama ovoga Zakona na način da se ukloni sva oprema s grobnog mjesta koja je suprotna odredbi članka 13. stavka 2. ovoga Zakona, odnosno da se u potpunosti ukloni spomen-obilježje suprotno odredbi članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

Ukoliko stranke ne postupe u skladu s navedenim, rješenjem se određuje način izvršenja putem treće osobe u daljnjem roku od 15 dana, na odgovornost i trošak stranke, a o čemu će stranke biti upozorene.

S obzirom na to da se spomencima za koje će biti određeno uklanjanje u pravilu vrijeđaju najviše vrednote ustavnoga poretka Republike Hrvatske i grubo vrijeđaju nacionalne, vjerske i moralne osjećaje građana Republike Hrvatske, opremu i uređaje potrebno je ukloniti u razumnim rokovima bez odugovlačenja postupka. S druge strane, nije izgledno da će izvršenici, čak ni pod prijetnjom novčanih kazni, izvršiti uklanjanje spornih obilježja s grobnih mjesta.

Stoga je ovim člankom propisano da će službena osoba u roku od tri dana od proteka roka za dobrovoljno izvršenje donijeti rješenje o izvršenju putem treće osobe, a rješenje će se izvršiti na trošak izvršenika. U tom smislu propisuje se kako se smatra da su stranke (izvršenici) koje nisu postupile po rješenju o usklađivanju izgleda grobnog mjesta s odredbama ovoga Zakona napustile posjed građevnih proizvoda od kojih je izgrađeno grobno mjesto ili spomen-obilježje koje se uklanja i da se odriču prava vlasništva istih bez naknade odnosno bez prava na naknadu štete.

Ujedno, a imajući u vidu odredbe ovoga Zakona kojima se propisuje da žalba protiv rješenja ne odgađa izvršenje istog, ovim člankom propisuje se da se građevni materijali od kojih je izgrađeno grobno mjesto ili spomen-obilježje koje se uklanja čuvaju do pravomoćnosti rješenja, a kako bi se mogli vratiti na mjesto u slučaju da se naknadno, po redovnom ili izvanrednom pravnom lijeku, ukine, poništi ili izmijeni rješenje iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona.

Ovim člankom propisuje se i obustava izvršenja rješenja iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona kada stranka izvrši obvezu prije provedbe izvršenja odnosno kada iz nekog drugog razloga prestane obveza izvršenja rješenja.

Uz članak 38.

Ovim člankom propisuje se da troškove izvršenja rješenja putem treće osobe, kao i trošak zbrinjavanja, obrade i čuvanja građevnog materijala snosi izvršenik, ali se namiruju se iz proračuna županije do naplate od izvršenika.

Iznimno, a u slučaju kada se troškovi izvršenja rješenja putem treće osobe provodi na traženje jedinice lokalne samouprave na čijem području se provodi izvršenje, ti troškovi se namiruju iz proračuna te jedinice lokalne samouprave, do naplate od izvršenika.

Uz članak 39.

Ovim člankom propisuje se obveza Upravitelja groblja nakon provedbe izvršenja rješenja putem treće osobe da u roku od 30 dana od uklanjanja na grobnom mjestu postavi odgovarajući nadgrobni spomenik s imenom i prezimenom umrle osobe te godinom rođenja i smrti, a sve o trošku Korisnika grobnog mjesta.

Uz članak 40.

Ovim člankom propisuje da se rješenje kojim se utvrđuje da izgled grobnog mjesta ili spomen-obilježja nije u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona dostavlja Ministarstvu u svrhu provedbe nadzora nad primjenom ovoga Zakona.

Također, propisuje se obveza službene osobe po izvršnosti rješenja, obavijestiti poznatog prijavitelja o donošenju tog rješenja.

Uz članak 41.

Ovim člankom propisuje se rok za izvršenje rješenja, a koji iznosi 20 godina od dana kada je rješenje postalo izvršno.

Uz članak 42.

Ovim člankom propisuje se da upravni nadzor na provedbom ovoga Zakona provodi Ministarstvo.

Također, ovim člankom propisuje se postupanje službene osobe koja provodi nadzor kada u nadzoru utvrdi povredu ovoga Zakona.

Uz članak 43.

Ovim se člankom komunalnim redarima propisuju ovlasti obavljanja nadzora nad provedbom odredbi ovoga Zakona u skladu s ovlastima koje proizlaze iz zakona kojim se uređuje održavanje komunalnog reda..

Uz članak 44.

Ovim člankom propisuju se novčane kazne za prekršaje koje zbog nepostupanja u skladu s odredbama ovoga Zakona počini Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja, Upravitelj groblja, odnosno odgovorna osoba Upravitelja groblja, a koje izriče nadležno tijelo područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 45.

Ovim člankom propisuju se novčane kazne za prekršaje koje zbog nepostupanja u skladu s odredbama ovoga Zakona počini Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, vlasnik ili posjednik grobnog mjesta ili spomen-obilježja izvan groblja, Upravitelj groblja,

odnosno odgovorna osoba Upravitelja groblja, a koje izriče tijelo lokalne samouprave u nadležnosti kojeg su komunalni poslovi.

Uz članak 46.

Ovim člankom propisuje se obveza predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave da u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donese odluku iz članka 9. stavka 10. ovoga Zakona.

Uz članak 47.

Ovim člankom propisuje se obveza Upravitelja groblja uskladi poslovanje s odredbama Zakona o roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Također propisuje se obveza Upravitelja groblja u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti akt o pravilima ponašanja na groblju.

Odredbama ovoga članka propisuje se i obveza Upravitelja groblja da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pokrene upravni postupak iz članka 31. stavka 2. ovoga Zakona u odnosu na grobna mjesta ili spomen-obilježja čiji je izgled na dan stupanja na snagu ovoga Zakona suprotan odredbi članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

Uz članak 48.

Ovim člankom uređuje se nastavak prava korištenja Korisnicima grobnih mjesta koji su to pravo stekli do dana stupanja na snagu ovoga Zakona na način da oni s danom stupanja na snagu ovoga Zakona postaju Korisnici grobnih mjesta na neodređeno vrijeme bez obzira jesu li to pravo stekli na određeno ili neodređeno vrijeme.

Uz članak 49.

Ovim člankom obvezuju se korisnici grobnih mjesta unutar groblja, odnosno vlasnici ili posjednici grobnih mjesta i spomen obilježja izvan groblja, u roku od 30 dana od dana stupanju na snagu ovoga Zakona urediti grobna mjesta i spomen-obilježja unutar groblja odnosno da uklone opremu i uređaje grobnog mjesta i spomen-obilježja koji nisu u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. ovoga Zakona.

Uz članak 50.

Ovim člankom propisuje se da se zahtjevi za pokretanje upravnog postupka iz članka 31. ovoga Zakona mogu podnositi od dana stupanja na snagu ovoga Zakona za grobna mjesta i spomen-obilježja koja su izgrađena ili podignuta nakon 30. svibnja 1990. i koja su protivna odredbi članka 13. stavka 5. ovoga Zakona.

Trenutno važeći Zakon o grobljima propisuje kako „natpisi na grobovima i grobnicama ne smiju vrijeđati ničije nacionalne, vjerske ili moralne osjećaje, niti na bilo koji način povrijediti uspomenu na pokojnika“ (članak 11. stavak 4.). Međutim, Zakon o grobljima ne sadržava prijelazne odredbe koje bi uredile postupanje s natpisima koji su na grobovima i grobnicama bili postavljeni prije 21. veljače 1998., kada je taj Zakon stupio na snagu. Štoviše, ni iz jedne odredbe Zakona o grobljima ne proizlazi da bi se zatečeni natpisi trebali uskladiti s pravilom iz članka 11. stavka 4. Zakona o grobljima iz čega proizlazi da su zabrane iz te odredbe propisane na način tako da vrijede za buduće pravne situacije, to jest one nastale nakon 21. veljače 1998.

Tako se i danas na hrvatskim grobljima susreću grobovi i grobnice pripadnika agresorskih i okupatorskih vojnih i paravojnih postrojbi zaostali iz vremena kada su dijelovi državnog teritorija više godina bili pod okupacijom srpskih agresora (1991.-1995.), a u hrvatskom Podunavlju i pod Prijelaznom upravom Ujedinjenih naroda za istočnu Slavoniju sve do 15. siječnja 1998. Nadgrobni natpisi-poruke i njima pripadajuće aplikacije na pojedinim grobovima i grobnicama tih umrlih osoba očito su i nedvojbeno protivni članku 11. stavku 4. Zakonu o grobljima. Štoviše, protivni su i Ustavu. Naime, zbog svoje militantnosti te poticanja mještana i šire javnosti na prihvaćanje ideologije i ciljeva oružane agresije na Republiku Hrvatsku, sporni nadgrobni spomenici i natpisi na njima protivni su i poštivanju prava čovjeka, i mirotvorstvu, i vladavini prava kao najvišim vrednotama ustavnog poretka Republike Hrvatske (članak 3. Ustava), a u sadržajnom smislu često predstavljaju poricanje hrvatske države te veličanje velikosrpsva. Opisani nadgrobni natpisi-poruke te pripadajuća grobna ikonografija i simbolika opterećuju hrvatsko društvo već godinama.

Međutim, svjesni kako bi se dubljom revizijom povijesti moglo doći do apsurdna (u Sjedinjenim Američkim Državama su se proteklih godina potpisivale peticije iz javnog prostora uklanjali spomenici povijesnih velikana kao što je Thomas Jeffersona koji, iz današnje perspektive, u jednom segmentu svoga života nije bio usklađen s vrijednostima modernoga društva jer je posjedovao robove što je u Americi 18. stoljeća bila normalna pojava) ili bi isto moglo dovesti do podjela u društvu i pokretanja velikog broja neopravdanih upravnih postupaka s obzirom na nejedinstvene stavove građana o hrvatskoj povijesti u 20. stoljeću, propisano je da se može ocjenjivati primjerenost izgleda grobnih mjesta i spomen-obilježja podignutih nakon konstituiranja prvog, demokratski izabranog višestranačkog Sabora, odnosno nakon 30. svibnja 1990. godine.

Također, u trenutku stupanja ovoga Zakona na snagu će grobna mjesta i spomen-obilježja podignuta prije 30. svibnja 1990. godine već biti stara preko 35 godina te se postavlja pitanje opravdanosti uklanjanja takvih spomenika i remećenja mira pokojnika, a pogotovo ako se imaju na umu različiti stavovi građana Republike Hrvatske.

Uz članak 51.

Ovim člankom propisuju se obveza ministra nadležnog za komunalne poslove donijeti pravilnik o prostornim i tehničkim uvjetima kod planiranja, izgradnje groblja i pratećih građevina, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona te da do donošenja pravilnika ostaje na snazi pravilnik donesen temeljem Zakona o grobljima.

Uz članak 52.

Ovim člankom propisuje se da stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o grobljima („Narodne novine“, br. 19/98., 50/12. i 89/17.).

Uz članak 53.

Ovim člankom propisuje se stupanje na snagu Zakona.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 21. sjednici, održanoj 8. travnja 2025. u prvom čitanju raspravljao o Prijedlogu zakona o grobljima te su predlagatelju upućene sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja iznesena u raspravi radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

O Prijedlogu zakona o grobljima raspravljali su Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo, Odbor za ratne veterane, Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu i Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora.

U odnosu na prvo čitanje usvojene su primjedbe Odbora za zakonodavstvo na članke 2., 9., 36., 43., 49. i 50.

Dodatno, uređen je članak 13. stavak 2. Zakona u skladu s primjedbama iznesenim od strane pučke pravobraniteljice na sjednici Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo. U raspravi je pučka pravobraniteljica pozdravila donošenje novog cjelovitog Zakona o grobljima posebno u djelu koji se tiče uklanjanja neprimjerenih nadgrobnih spomenika što je definirano u članku 13. uz prijedlog da se dodatno precizira formulacija nacionalnih, moralnih i vjerskih osjećaja građana, da se jasno navede kako je nedopustivo ono što je u suprotnosti s drugim pozitivnim propisima što bi preciziralo normu, smanjilo mogućnost pravno neprihvatljivog tumačenja istog i doprinijelo pravnoj sigurnosti.

Razlika u odnosu na prvo čitanje u Hrvatskome saboru je i uklanjanje stavka 8. u članku 31. s obzirom na to da je Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima („Narodne novine“ br. 76/09., 92/14. i 70/19.) već jasno propisano postupanje policije, odnosno obveza policije da pruži pomoć ako se opravdao očekuje pružanje otpora, te je stav predlagatelja da brisana odredba nije bila neophodna.

Također, člankom 35. uređena je dostava u slučajevima kada je Korisnik grobnog mjesta ili spomen-obilježja unutar groblja, odnosno vlasnik ili posjednik grobnog mjesta izvan groblja ili spomen-obilježja izvan groblja nepoznat ili nepoznatog boravišta na način da se pismena u upravnom postupku iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona dostavljaju stavljanjem na oglasnu ploču na ulazu u groblje i na oglasnu ploču jedinice lokalne samouprave. Navedeno je potrebno radi brzog i učinkovitog postupanja službene osobe u situacijama izbjegavanja dostave ili izbjegavanja prijavljivanja novog Korisnika grobnog mjesta.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO TE RAZLOZI NEPRIHVATANJA

U raspravi pred Odborom za prostorno uređenje i graditeljstvo, pučka pravobraniteljica je iskazala mišljenje da bi bio dobro rješenje, a vezano uz članak 36. stavak 7. u slučaju kada je utvrđeno da je izgled grobnog mjesta ili spomen obilježja u suprotnosti s člankom 13. stavkom 2., da žalba odgađa izvršenje rješenja, kako bi se izbjegle neželjene situacije uklanjanja nadgrobnih spomenika za koje bi se naknadno moglo utvrditi da su izvršna rješenja bila pogrešna.

Navedeno nije prihvaćeno jer bi se postupak uklanjanja sporne opreme ili uređaja grobnog mjesta odugovlačio do pravomoćnosti rješenja, koja može nastupiti i za nekoliko godina ako se koriste svi redovni pravni lijekovi. Pri tome treba imati na umu da se spornim spomenicima često na najgrublji način vrijeđaju osjećaji građana te iskazuje privrženost idejama koje su suprotne temeljnim vrednotama ustavnoga poretka Republike Hrvatske.

Odbor za zakonodavstvo je, vezano za članak 16. stavak 3. Prijedloga zakona ukazao na potrebu preispitivanja pozivanja na članak 13. stavak 5. (vezano za mauzoleje).

Navedena odredba je preispitana te je ustanovljeno da je pozivanje ispravno s obzirom na to da se na taj način daje mogućnost Upravitelju groblja utjecati na cjelokupan izgled groblja, odnosno odlučiti na kojim je grobnim mjestima i za koje je pokojnike dozvoljeno podizati mauzoleje.

Saborska zastupnica Anka Mrak Taritaš predložila je da jedan član Povjerenstva iz članka 33. Prijedloga zakona o grobljima bude likovni umjetnik te da stručno mišljenje Povjerenstva obvezuje službenu osobu.

Navedeno nije prihvaćeno. Propisano je da od pet članova jedan mora biti arhitekt, jedan povjesničar, jedan povjesničar umjetnosti i jedan pravnik. Izbor petog člana povjerenstva ostavljen je samostalnoj odluci župana, odnosno gradonačelnika Grada Zagreba uz što predlagatelj naglašava da nema prepreke da taj član bude likovni umjetnik ako ispunjava druge uvjete. Propisivanje obveznosti mišljenja Povjerenstva bilo bi suprotno načelu samostalnosti službene osobe i načelu slobodne ocjene dokaza (članak 9. Zakona o općem upravnom postupku) te navedeni prijedlog nije prihvaćen.

Saborska zastupnica Jasenka Auguštan Pentek pojasnila je problem s prikupljanjem rješenja o nasljeđivanju, pozdravila je što će se Upravitelju groblja ubuduće ta rješenja dostavljati po službenoj dužnosti, te predložila da se dostavljaju i rješenja o nasljeđivanju donesena prije stupanja novog Zakona o grobljima na snagu.

Navedeno nije prihvaćeno, iako je predlagatelj razmatrao o tome prijedlogu, iz razloga ekonomičnosti i svrsishodnosti. Naime, sudovi nemaju evidenciju svakog pojedinog rješenja o nasljeđivanju u kojem se nasljeđuje grobno mjesto te bi prihvaćanje prijedloga izazvalo nerazmjerno velike troškove jer bi se sva donesena rješenja o nasljeđivanju morala ručno obraditi i provjeriti da li je u nekom navedeno grobno mjesto.

Saborski zastupnik Josip Jurčević predložio je da se uklanjanje spornih natpisa ne ograniči samo na spomenike podignute nakon 30. svibnja 1990. te smatra da isto nije u skladu sa Ženevskim konvencijama.

Navedeno nije prihvaćeno jer bi se uklanjanjem tog ograničenja otvorio put širem povijesnom revizionizmu što nije bila intencija predlagatelja Zakona.

Saborska zastupnica Jasenka Auguštan Pentek predložila je jasnije definiranje kriterija odlučivanja i mehanizama kontrole Povjerenstva iz članka 33. Prijedloga zakona o grobljima. Predlaže da se jasno propiše tko je ovlašten izvoditi radove na grobljima te produžiti prijelazne rokove i pružiti dodatnu podršku manjim jedinicama lokalne samouprave.

Navedeno nije prihvaćeno osim u dijelu u kojem je prihvaćen prijedlog pučke pravobraniteljice za jasnijim definiranjem koji simboli mogu vrijeđati moral i osjećaje građana. Jasno je propisano tko je Upravitelj groblja, a detaljno raspisivati uvjete za svakog izvođača radova bi, prema stavu predlagatelja, predstavljalo pretjerano normiranje. Također, s obzirom na to da se predloženim Zakonom o grobljima ne uvode velike promjene u odnosu na postojeći režim, stav je predlagatelja da su predviđeni rokovi za prilagodbu primjereni.

Saborska zastupnica Marija Lugarić istaknula je kako podatke koji se prikupljaju u registrima treba osuvremeniti pa npr. kada se zna OIB, dodatna rubrika „ine oca“ nije potrebna. Također navodi da Prijedlog zakona o grobljima treba uskladiti sa Zakonom o pogrebničkoj djelatnosti.

Navedeno nije prihvaćeno jer se u registrima vode podaci i za ukope koji datiraju prije uvođenja OIB-a pa je takvu rubriku ipak potrebno zadržati. Zakonom o pogrebničkoj djelatnosti propisani su prava i obveze pogrebnika, pa je tako propisano da se pogrebničkom djelatnosti smatra i organiziranje prosipanje pepela pokojnika u prirodi (moru, rijeci, šumi, planini, livadi i slično). Pritom nije navedeno da li je, gdje, i u kojim okolnostima, dozvoljeno prosipanje pepela. S obzirom na to da se praksi događalo da se pepeo pokojnika, često i bez prisustva pogrebnika, prosipa po parkovima unutar naseljenih mjesta ili da se cijele urne bacaju u more i da se na taj način prouzrokuje šteta ribarskim alatima, ovim je Prijedlogom zakona propisano da će jedinica lokalne samouprave imati mogućnost precizno odrediti koja su to mjesta na kojima je dozvoljeno prosipanje pepela što predlagatelj smatra da nije u suprotnosti sa Zakonom o pogrebničkoj djelatnosti.